

Hannu Ikonen (toim.)

Koulutuksen kehittämisen

katsaus 2014

Koulutuksen kehittämisen katsaus 2014

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN JULKAISUJA 193

HANNU IKONEN (TOIM.)

Koulutuksen kehittämisen katsaus 2014

jamk.fi

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN JULKAISUJA -SARJA
Toimittaja • Teemu Makkonen

© 2014

Tekijät & Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Hannu Ikonen (toim.)

KOULUTUKSEN KEHITTÄMISEN KATSAUS 2014

Kannen kuva • Antti Kurola
Ulkoasu • JAMK / Pekka Salminen
Taitto ja paino • Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print • 2014

ISBN 978-951-830-363-6 (PDF)
ISSN 1456-2332

JAKELU

Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjasto
PL 207, 40101 Jyväskylä
Rajakatu 35, 40200 Jyväskylä
Puh. 040 552 6541
Sähköposti: julkaisut@jamk.fi
www.jamk.fi/julkaisut

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	7
ABSTRAKTI.....	8
ESIPUHE.....	9

Tytti Pintilä ja Elina Kirjalainen

1 KORKEAKOULUDIPLOMI – TAUSTAT JA PILOTOINTI JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUSSA 2013–2015.....	11
1.1 Korkeakouludiplomi osana monipuolisia ja sujuvia opintopolkuja ...	11
1.2 Korkeakoulupolitiikan tavoitteet eurooppalaisessa ja suomalaisessa koulutuspolitiikassa.....	11
1.3 Kansainväliset koulutusluokitukset ja lyhyet korkeakoulutusohjelmat	13
1.3.1 ISCED, EQF ja taso 5	13
1.3.2 Lyhyet korkeakoulututkinnot osana eurooppalaista korkeakoulutusta.....	14
1.4 Korkeakouludiplomikoulutus ja Suomen koulutuspolitiikka	16
1.4.1 Monipuoliset ja sujuvat opintopolut	16
1.4.2 Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteet korkeakouludiplomikokeilulle	17
1.5 Korkeakouludiplomikoulutukset Jyväskylän ammattikorkeakoulussa	18
1.5.1 Hankkeen tarkoitus.....	18
1.5.2 Seuranta- ja arviointitutkimus ja ohjausryhmä.....	20
1.6 Korkeakouludiplomikoulutukset sekä opiskelijoiden taustat ja tavoitteet	21
1.6.1 Yhteenveto koulutuksiin valituista opiskelijoista	21
1.6.2 Gerontologinen kuntoutus.....	22
1.6.3 Hankintaosaaja	23
1.6.4 Henkilöstö- ja talousosaaja	23
1.6.5 Maatalousyrittäjän liiketoimintaosaaminen	24
1.7 Korkeakouludiplomi -hankkeen jatko	24
LÄHTEET	25

Maarit Korva

2	AVOIMESTA TEHOA TUTKINTOKOULUTUKSEEN	27
2.1	Avoim AMK Jyväskylän ammattikorkeakoulun toimijana.....	27
2.2	Avoimen AMK:n rooli ammattikorkeakoulun kehittämisessä	27
2.3	Avoimen ammattikorkeakouluopiskelijan profiili.....	28
2.4	Avoimen AMK:n opinnot pohjalla tutkintokoulutukseen	29
2.5	Tutkintokoulutuksesta valmistuminen	31
2.6	Avoimen opiskelijat ripeitä tutkinto-opiskelijoita	31
2.7	Avoimen ammattikorkeakoulun tulevaisuuden suuntia	33
	LÄHTEET.....	34

Mari Varonen

3	OPEN BADGE -OSAAMISMERKIT JAMKISSA.....	36
3.1	Johdanto.....	36
3.2	Open bagdet eli digitaaliset osaamismerkkit.....	37
3.3	Badget korkeakoulutuksessa	39
3.4	Badget Jyväskylän ammattikorkeakoulussa	40
	3.4.1 Henkilöstökoulutukset	41
	3.4.2 Korkeakouludiplomikoulutus.....	42
	3.4.3 Concept Lab	43
	3.4.4 AHOT, täydennyskoulutus ja opiskelijakuntatoiminta.....	44
3.5	Miten jatketaan?	44
	LÄHTEET.....	46

Marja-Kaarina Markkanen

4	OPISELIJAVIESTINTÄ JAMKISSA 2.0.....	48
4.1	Muuttuneet viestintätottumukset	48
4.2	Opiskelijat muuttuvien viestintätottumusten ajureina.....	49
4.3	Mistä on JAMKin opiskelijaintranet tehty?.....	51
	4.3.1 JAMKin opiskelijaintranetin tietomalli.....	51
4.4	Opiskelijaintranet uudistaa työtapoja – Case: Uuden opiskelijan sivusto	54
4.5	Parhaan opiskelijaintranetin ainekset	56
	LÄHTEET.....	57

TIIVISTELMÄ

Hannu Ikonen (toim.)

Koulutuksen kehittämisen katsaus 2014

(Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja, 193)

Ammattikorkeakoulussa koulutuksen kehittäminen on jatkuva ja laaja prosessi. Opetuksen laadun varmistamisen ohella ammattikorkeakoulun pedagogista kehittämistä ja sen uudistamista tehdään yksiköissä sekä tuki- ja hallintopalveluissa eri kokoisin askelin. Kehittäminen ilminoituu ulkopuolisen rahoituksen turvin hankkeina, sisäisinä pienimuotoisina projekteina sekä opettajien ja opiskelijoiden jatkuvana yhteistyönä. Ammattikorkeakoulun pedagogista kehittämistä tarkastellessa voi olla vain iloinen kaikesta siitä aktiviteetista, mitä oppimisen ja opetuksen laadun ja toiminnallisuuden parantamiseksi tehdään. Kaikkea tätä ei voi yhdessä julkaisussa kuvata.

Tässä katsauksessa tuodaan esille joitakin erillisiä nostoja Jyväskylän ammattikorkeakoulun pedagogian ja koulutuksen kehittämisestä vuonna 2014. Artikkeleissa kuvataan korkeakouludiplomi-kokeilua, avoimen ammattikorkeakoulutoiminnan tuloksia sekä osaamisen tunnustamisen ja opiskelijaviestinnän uusia sähköisiä työkaluja. Kaikki tämän katsauksen kirjoittajat ovat Jyväskylän ammattikorkeakoulun koulutuksen kehittämisspalveluissa toimivia asiantuntijoita.

Avainsanat: Korkeakouludiplomi, avoin ammattikorkeakoulu, avoin amk, Open Badge, osaamisen tunnustaminen ja tunnustaminen, opiskelijaviestintä

ABSTRACT

Hannu Ikonen (toim.)

Koulutuksen kehittämisen katsaus 2014

(Publications of JAMK University of Applied Sciences, 193)

At a university of applied sciences, education development is an extensive and continuous process. In addition to ensuring the quality of education, the school's units, support services and administrative services implement pedagogic developments and reforms through steps of varying sizes. The development manifests itself in projects carried out with external funding, small internal projects and in the constant cooperation between teachers and students. When examining the pedagogic development of a university of applied sciences, one cannot help but feel impressed and glad for all the efforts that are currently being made to improve the quality and functionality of learning and education. All this cannot be described in a single publication.

In this review, we highlight some of the measures put in place to develop education and teaching at JAMK University of Applied Sciences in 2014. The articles describe the post-secondary diploma trial, the results produced by the activities of the open university of applied sciences, as well as the new electronic student communications tools and the recognition of prior learning. All authors of the texts contained by this publication are specialists working for the Education Development Services of the JAMK University of Applied Sciences.

Keywords: Higher Education Diploma, Open University, Open Badge, Student Communication systems

ESIPUHE

Ammattikorkeakoulussa koulutuksen kehittäminen on jatkuva ja laaja prosessi. Opetuksen laadun varmistamisen ohella ammattikorkeakoulun pedagogista kehittämistä ja sen uudistamista tehdään yksiköissä sekä tuki- ja hallintopalveluissa eri kokoisin askelin. Kehittäminen ilmenee ulkopuolisen rahoituksen turvin hankkeina, sisäisinä pienimuotoisina projekteina sekä opettajien ja opiskelijoiden jatkuvana yhteistyönä. Ammattikorkeakoulun pedagogista kehittämistä tarkastellessa voi olla vain iloinen kaikesta siitä aktiviteetista, mitä oppimisen ja opetuksen laadun ja toiminnallisuuden parantamiseksi tehdään. Kaikkea tätä ei voi yhdessä julkaisussa kuvata.

Tässä julkaisussa tuodaan esille joitakin erillisiä nostoja Jyväskylän ammattikorkeakoulun pedagogian ja koulutuksen kehittämisestä vuonna 2014.

Vuoden 2014 aikana käynnistyi mielenkiintoinen, koulutuksen rakenteiden muutosta pilotoiva hanke, korkeakouludiplomikokeilu. Kokeilua seuraa ja arvioi Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos. Tässä julkaisussa projektipäällikkö Tytti Pintilän ja projektikoordinaattori Elina Kirjalaisen artikkelissa kuvataan alkaneen pilotin perustietoja ja perusteita sen käynnistämiseen. Pilotin tuloksia kuvataan aikanaan seurantaraportissa.

Korkeakouludiplomikokeilu perustuu avoimen ammattikorkeakoulun toimintamalliin. Avoimen ammattikorkeakoulun laajentuminen koko ammattikorkeakoulukentässä on ollut selkeästi havaittavissa vuoden 2014 aikana. Uusi rahoitusmalli kannustaa voimakkaasti avoimen ammattikorkeakoulun laajentamiseen. Toisaalta näyttää siltä, että opiskelijan näkökulmasta avoimen ammattikorkeakoulun hyödyntämisellä voi vahvasti edistää tutkinnon sujuvaa suorittamista, jos avoimen AMK:n opintojen jälkeen todella tulee opiskelemaan varsinaiseksi tutkinto-opiskelijaksi. Tästä hyötyvät kaikki; opiskelija, ammattikorkeakoulu ja yhteiskunta. Avoimen ammattikorkeakoulun toiminnan tuloksia kuvataan tässä julkaisussa suunnittelija Maarit Korvan artikkelilla.

Opintojen sujuvuutta Jyväskylän ammattikorkeakoulussa edistetään sekä avoimella opintotarjonnalla että verkko-oppimismahdollisuuksia laajentamalla. Verkko-oppimisen vahvistuminen koulutuksessa tuo siihen ajoittain uusia työkaluja. Kolmen viime vuoden aikana on keskusteltu paljon MOOC-kurssista ja niiden soveltamisesta suomalaiseen korkeakoulujärjestelmään. Asian ympärille on syntynyt sekä hype-ilmiöitä että kriittisiä puheenvuoroja. MOOC-kurssit peilaavat monia asioita kuten sitä, että korkeakoulutuksen

saatavuus, eräänlainen korkeakoulutuksen demokratisaatio-ilmiö voimistuu nopeasti. Korkeakoulut pyrkivät erityisesti USA:ssa haarukoimaan lahjakkaita opiskelijoita ympäri maailman MOOC-tarjonnallaan. Osaamisen sähköinen tunnustaminen on myös löytänyt uusia työkaluja korkeakoulutuksessa. Digitaaliset osaamismerkit eli ”Open Badget” ovat uusi tapa tunnustaa hankittua osaamista, jota opiskelija -asiakas voi hyödyntää sähköisissä portfolioissa, Curriculum Vitae -asiakirjoissa, työnhaussa ja oman osaamisensa tehostetussa viestinnässä. Suunnittelija Mari Varonen on kehittänyt Open Badgen käytön erityisesti henkilöstökoulutuksen tarpeisiin. Aika näyttää, miten ilmiö laajentuu tutkintokoulutuksen käyttöön.

Opiskelijaviestintä on korkeakoulussa keskeinen väline tukea opiskelijan tiedonsaantia opinnoista, ohjauksesta ja opiskelijaa tukevista erilaisista ammattikorkeakoulun ja muiden toimijoiden palveluista. Suunnittelija Marja-Kaarina Markkasen artikkelissa tarkastellaan viestintätottumusten ja -teknologian muutoksia sekä niiden vaikutuksia sisäiseen opiskelijaviestintään ja opiskelijaintranet-palveluihin.

Kaikki tämän katsauksen kirjoittajat ovat Jyväskylän ammattikorkeakoulun koulutuksen kehittämisspalveluissa toimivia asiantuntijoita. Esitän lämpimät kiitokset kaikille artikkeleiden laatijoille tuloksellisesta ja jatkuvasta kehittämistyöstä ja sen näkyväksi tekemisestä. Samalla kiitän kaikkia Jyväskylän ammattikorkeakoulussa toimivia pedagogian kehittäjiä; meitä on paljon. Hyvää työtä tehdään joka puolella ammattikorkeakoulua. On tärkeää löytää hyvät käytänteet myös tiedon ja kokemusten jakamiselle toisille niistä hyvistä, uudenlaisista toimintatavoista, joita yksiköissä tuotetaan ja joiden avulla opiskelijoiden opinnot rullaavat jouheasti eteenpäin.

Jyväskylässä 30.11.2014

Hannu Ikonen

Koulutuksen kehittämisspalvelut

Kehittämispäällikkö

1 KORKEAKOULUDIPLOMI – TAUSTAT JA PILOTOINTI JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUSSA 2013–2015

Tytti Pintilä ja Elina Kirjalainen

1.1 KORKEAKOULUDIPLOMI OSANA MONIPUOLISIA JA SUJUVIA OPINTOPOLKUJA

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama korkeakoulujen koulutusrakenteiden kehittämistyöryhmä julkaisi 14.2.2013 Monipuoliset ja sujuvat opintopolut -muistion. Siinä ehdotettiin, että korkeakoulut kehittäisivät tutkintojen osista jäsenynteitä ja määriteltyjä enintään 120 opintopisteen tunnistettavia osaa-
miskokonaisuuksia. Näitä kokonaisuuksia voisi nimetä esimerkiksi korkea-
kouludiplomeiksi.

Kesällä 2013 Jyväskylän ammattikorkeakoulu haki OKM:ltä rahoitusta korkeakouludiplomikoulutusten pilotointia varten. Ainoana korkeakouluna Suomessa JAMK saikin luvan aloittaa pilotointi syyskuussa 2013.

Tässä artikkelissa käsitellään ensin korkeakouludiplomikoulutusten taustalla vaikuttanutta politiikkaa sekä kuvataan eurooppalaista korkeakoulutilan-
netta, jossa korkeakouludiplomikoulutuksia vastaavia koulutuksia esiintyy. Artikkelissa kerrotaan myös, miten JAMK ryhtyi pilotoimaan koulutuksia ja mitkä koulutukset päätettiin toteuttaa Suomen ensimmäisinä korkeakoulu-
diplomikoulutuksina. Koulutuskuvausten sisällä tuodaan myös esille, minkä-
laiset opiskelijat aloittivat korkeakouludiplomikoulutuksissa elokuussa 2014. Artikkelin lopussa kerrotaan lyhyesti myös hankkeen tavoitteet vuodelle 2015.

1.2 KORKEAKOULUPOLITIIKAN TAVOITTEET EUROOPPALAISISSA JA SUOMALAISISSA KOULUTUSPOLITIIKASSA

Suomalaisen koulutuspolitiikan tavoitteita esitellään Koulutuksen ja tutkimuk-
sen kehittämissuunnitelmassa (KESU), joista viimeinen on asetettu vuosille
2011–2016. Viime vuosina on keskitytty erityisesti tutkinnon suorittamiseen
käytettävän ajan ja nivelvaiheiden lyhentämiseen, päällekkäisen koulutuksen
vähentämiseen, aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamisen tehostami-
seen sekä koulutuksen läpäisyn parantamiseen. Koulutuspolitiikka rakentuu
Suomessa elinikäisen oppimisen periaatteelle: oppiminen jatkuu koko aikui-

siän. Aikuiskoulutuksella luodaan edellytyksiä vastata muuttuvan työelämän osaamisvaatimuksiin. (Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2012, 12–17.)

Korkeakoulutusjärjestelmän erityishaasteiksi on KESUssa (2012, 45) nostettu hidas opintoihin sijoittuminen ja moninkertainen koulutus. Koska tutkintokoulutus on Suomessa maksutonta, on mahdollista tehdä useita tutkintoja oman osaamisen täydentämiseksi. Koulutustarjonnan ja työvoiman kysynnän odotetaan kohtaavan entistä paremmin, jotta pitkien tutkintojen sijaan aikuinen voisi hankkia täsmällisempää osaamista uusiin tarpeisiin. Näihin haasteisiin myös korkeakouludiplomin kautta on pyritty vastaamaan.

Suomen hallitus on asettanut hallitusohjelmassaan vuonna 2011 tavoitteeksi nostaa suomalaiset maailman osaavimmaksi kansaksi vuoteen 2020 mennessä. Päämääränä pidetään Suomen sijoittumista tuolloin OECD-maiden kärkijoukkoon keskeisissä nuorten ja aikuisten osaamisvertailuissa, koulupudokkaiden vähydessä sekä nuorten ja työikäisten korkea-asteen suorittaneiden väestöosuudessa. (Mahlamäki-Kultanen, Hämäläinen, Pohjonen & Nyssölä 2013, 7.)

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus on Suomessa kasvanut hitaammin kuin OECD-maissa yleensä. Vertailussa Suomi pärjää kuitenkin edelleen EU-maiden keskiarvoa paremmin korkeakoulutettujen 30–34 -vuotiaiden määrää koskevan tavoitteen saavuttamisessa. Vuonna 2010 25–64 -vuotiaista yliopisto-, ammattikorkeakoulu- tai opistoasteen tutkinnon oli suorittanut 38 prosenttia suomalaisista. (Education at a Glance 2012, 26, 38.)

Euroopan Unionin kasvustrategiaan (EU 2020) sisältyy myös koulutuspoliittisia tavoitteita, joihin Suomi on sitoutunut. Euroopan komissio on seurannut jäsenmaitten edistymistä tavoitteiden saavuttamisessa (Koulutuksen uudelleenajattelu: sosioekonomisten vaikutusten parantaminen investoimalla taitoihin 2012). Suomea koskevassa analyysissä todetaan, että koulutukseen käytetty julkinen rahoitus on pysynyt korkeana heikoista taloussuhdanteista huolimatta. Tavoitteeksi on asetettu, että vähintään 42 prosenttia aikuisista on suorittanut korkeakoulututkinnon. (Rethinking Education: Country Analysis Part I 2012, 57, 62.) Korkeakouludiplomien kaltaisilla kokonaisuuksilla pyritään vastaamaan myös tähän tavoitteeseen.

Korkeakoulutuksen näkökulmasta yksi keskeisiä komission jäsenmaille esittämiä toimenpiteitä on ammatillisen koulutuksen huippuosaamisen kehittäminen. Yhtenä keinona komissio nostaa esille lyhytkestoisten kaksivuotisten korkea-asteen tutkintojen kehittämisen aloille, joilla on osaamisvajetta tai potentiaalista kasvua kuten tieto- ja viestintäteknologiassa, terveydenhuollossa ja vihreän osaamisen aloilla. (Koulutuksen uudelleenajattelu: sosioekonomisten

vaikutusten parantaminen investoimalla taitoihin 2012, 16). JAMKissa aloitettut korkeakouludiplomikoulutukset sijoittuvat juuri näille aloille. Seuraavassa luvussa esitetään tällaisten lyhyiden korkea-asteen koulutusten tilanne sillä hetkellä, kun korkeakouludiplomihanketta aloitettiin.

1.3 KANSAINVÄLISET KOULUTUSLUOKITUKSET JA LYHYET KORKEAKOULUTUSOHJELMAT

1.3.1 ISCED, EQF JA TASO 5

UNESCO:n kansainvälinen koulutusluokitus International Standard Classification of Education (ISCED) on kehitetty kansainvälisesti vertailukelpoista koulustilastointia varten. ISCED luokittelee koulutusta sekä tason että koulutusalan mukaan. Korkea-asteen koulutus (tertiary education) on jaettu kolmeen eri ryhmään (Monipuoliset ja sujuvat opintopolut 2013, 12):

- 1 Tasolle ISCED 5 A sijoittuvat koulutukset, joiden kesto on vähintään kolme vuotta ja jotka antavat jatko-opintokelpoisuuden tutkimusohjelmiin tai pääsyn korkeaosaamista vaativiin ammatteihin. Tähän luokkaan sijoittuvat suomalaiset yliopistojen alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon johtavat ohjelmat sekä ammattikorkeakoulujen ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat ohjelmat.
- 2 ISCED 5 B luokkaan kuuluvien ohjelmien vähimmäiskesto on kaksi vuotta. Koulutusohjelmat tähtäävät opiskelijoiden työllistymiseen johtavaan ammatilliseen pätevyyteen ja erikoisosaamiseen. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa on kansainvälisesti vertaillen runsaasti opistoasteen ammatillisen koulutuksen eli ISCED 5B -tasaisen koulutuksen suorittaneita.
- 3 Luokkaan 6 kuuluvat tieteelliset ja taiteelliset jatkotutkinnot.

ISCED-luokitusta ollaan uudistamassa sekä koulutustasojen että sisältöjen osalta. Uuden ISCED-luokituksen mukaan tasoja tulee olemaan 0–8. Taso 5 B muuttuu tasoksi 5 (short-cycle tertiary education) ja 5A jaetaan kahteen osaan tasoina 6 (Bachelor) ja 7 (Master). (ISCED 2011, 21–22.)

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehys European Qualifications Framework (EQF) on yhteinen eurooppalainen viitejärjestelmä, jonka avulla kansallisia tut-

kintojärjestelmiä ja tutkintojen viitekehyksiä kytketään toisiinsa ja helpotetaan eri maissa suoritettavien tutkintojen vertailua ja ymmärtämistä, edistetään liikkuvuutta maiden välillä ja helpotetaan elinikäistä oppimista. EQF:ssä on kahdeksan vaativuustasoa, ja tasot perustuvat oppimistuloksiin, jotka kuvataan tietoina, taitoina ja pätevyyksinä. (Descriptors defining levels in the European Qualifications Framework.)

Korkeakoulutus sijoittuu EQF:n viitekehyksissä yleisesti tasoille 5–8.

- 1 Tasolle 5 sijoittuvat yleensä Euroopassa korkea-asteen lyhytkestoiset tutkinnot tai koulutukset. Suomessa tasolle 5 on sijoitettu erikoisammattitutkinnot.
- 2 Taso 6 ammattikorkeakoulututkinnot ja alemmat korkeakoulututkinnot
- 3 Taso 7 ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot ja ylemmät korkeakoulututkinnot
- 4 Taso 8 yliopistojen tieteelliset ja taiteelliset jatkotutkinnot sekä ammatilliset jatkotutkinnot

1.3.2 LYHYET KORKEAKOULUTUTKINNOT OSANA EUROOPPALAISTA KORKEAKOULUTUSTA

Bolognan prosessin raportissa The European Higher Education Area in 2012 ja European Association of Institutions in Higher Education (EURASHE) julkaisemassa selvityksessä Short Cycle Higher Education (SCHE) in Europe – Level 5: the Missing Link (Kirsch & Beernaert 2011) kuvataan tutkintorakenteita ja lyhyiden korkeakoulututkintojen asemaa tutkintojärjestelmissä. Tutkintorakenteita on kehitetty kolmesta syklisestä muodostuvan mallin pohjalta.

- 1 Ensimmäisen syklin tutkinto on 180–240 opintopisteen laajuinen Bachelor-tutkinto.
- 2 Toisen syklin tutkinto on vähintään 60 op:n laajuinen Master-tutkinto.
- 3 Kolmannen syklin muodostavat tieteelliset ja taiteelliset jatkotutkinnot.

Vuonna 2011 yhteensä yli puolet eurooppalaisen korkeakoulutuksen opiskelijoista opiskeli Bolognan tutkintorakenteen mukaisissa ohjelmissa. Useimmissa maissa oli myös tutkintoja, jotka eivät noudattaneet mallin mukaista rakennetta. Noin puolessa prosessiin osallistuvista maista on ns. lyhyitä korkeakoulutusohjelmia (short cycle), jotka linkittyvät ensimmäiseen sykliin. Useimmissa maissa lyhyet ohjelmat luetaan osaksi korkeakoulutusta (Monipuoliset ja sujuvat opintopolut 2013, 15).

Kirschin ja Beernaertin selvityksessä (2011) vertaillaan perusteellisesti eri maiden lyhyitä korkeakoulututkintoja. Myös OKM:n muistiossa (2013) siteerataan laajasti tätä tutkimusta. Vuonna 2010 lyhyitä korkeakouluohjelmia tarjottiin Euroopassa 19 maassa tai koulutusjärjestelmässä ja niissä opiskeli lähes 1 700 000 opiskelijaa (Kirsch & Beernaert 2011, 32). Lyhyiden ohjelmien tarjonta on lisääntynyt 2000-luvun aikana ja etenkin aikuisopiskelijoiden määrä niissä on kasvanut.

Kirschin & Beernaertin (2011) mukaan lyhyiden korkeakoulututkintojen järjestäminen on toteutettu vaihtelevasti korkeakouluissa, aikuiskoulutuskeskuksissa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Tutkinnot poikkeavat vaatimuksiltaan toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta ja pätevöittävät korkeakoulututkinnon arvoiseen erityisosaamiseen. Useimmissa maissa lyhyiden tutkintojen opinnot järjestetään yhteistyössä työnantajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa ja ne tuottavat yleensä ammatillista erityisosaamista työmarkkinoiden tarpeisiin.

Elinkeinoelämän kanssa tehtävä tiivis yhteistyö korostaa lyhyiden tutkintojen ammatillista luonnetta ja työmarkkinalähtöisyyttä. Elinkeinoelämä on usein mukana oppilaitosten hallinnossa, opintojen suunnittelussa sekä tutkintolautakunnissa. Opinnot muodostuvat teoria- ja ammattiopinnoista, harjoitteluista ja työelämän kanssa toteutettavista projekteista, mutta kansainvälisten valmiuksien sisällyttäminen opintoihin on Kirschin & Beernaertin (2011, 12) selvityksen mukaan koettu hankalaksi.

Tutkinnot toimivat linkkinä toisen asteen ja korkeakouluopintojen välillä ja opintopisteet ovat yleensä hyväksiluettavissa saman alan alempaan korkeakoulututkintoon (Kirsch & Beernaert 2011, 10). Lyhyillä korkeakoulututkinnoilla on voitu useissa maissa laajentaa korkeakoulutukseen pääsyä ja siirtymä ylemmän tason korkeakouluopintoihin on sujuvaa. Enemmistö valmistuneista siirtyy tutkinnon jälkeen kuitenkin työelämään ja valmistuneiden työllisyystilanne on selvityksen mukaan yleisesti hyvä.

Lyhyissä korkeakoulututkinnoissa on Kirschin & Beernaertin (2011, 9–12) mukaan paljon aikuisopiskelijoita. Vaikka opetusjärjestelyt mahdollistavat osaikaisen opiskelun, enemmistö opiskelijoista opiskelee päätoimisesti. Valtio

osallistuu lyhyiden korkeakoulututkintojen rahoitukseen kaikissa maissa ja usein myös teollisuus, työnantajat tai ammattijärjestöt osallistuvat koulutuksen rahoittamiseen.

EURASHE:n laajasta selvityksestä voidaan havaita, että lyhyiden tutkintojen asema tutkintojärjestelmässä on jossakin määrin epäselvä Euroopassa. Yleisemmin tutkinnot sijoittuvat EQF:n tasolle 5, toisen asteen tutkinnon (4) ja alemman korkeakoulututkinnon (6) väliin. Vaihtelua on myös siinä, myönnetäänkö opintojen jälkeen opiskelijalle tutkinto, diplomi vai todistus, ja myös tutkintonimikkeissä on eroja.

EURASHE:n selvityksessä (Kirsch & Beernaert 2011, 96) suositellaan kansainvälisen vertailtavuuden vuoksi, että kaksivuotiset, 120 opintopisteen tutkinnot käännettäisiin englanniksi nimellä Associate Degree.

1.4 KORKEAKOULUDIPLOMIKOULUTUS JA SUOMEN KOULUTUSPOLITIikka

1.4.1 MONIPUOLISET JA SUJUVAT OPINTOPOLUT

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) asetti syyskuussa 2012 korkeakoulujen koulutusrakenteiden kehittämistyöryhmän, jonka tuli tehdä toimenpide-esityksiä koulutustarjonnan ja työvoiman koulutusrakenteiden kehittämiseksi sekä koulutuksen järjestämistapojen ja tutkintorakenteiden monipuolistamiseksi. Toimenpiteiden tuli soveltua Suomeen ja tukea hallituksen tavoitteita työelämän kehittämisessä ja koulutuksellisen tasa-arvon lisäämisessä.

Elinkeinoelämän tarpeisiin vastaaminen ja muiden yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttaminen edellytti OKM:n työryhmän mukaan sitä, että korkeakoulutuksen tarjontaa avataan ja laajennetaan niin, että koulutukseen pääsyn kynnyks on matala. Tutkintojen välissä voidaan suorittaa tavoitteellisesti korkea-asteen opintoja. Samalla edistetään ammatillisen toisen asteen ja korkea-asteen opintojen välisten raja-aitojen purkua ja yhteyksien luomista.

Suomalaisissa korkeakouluissa tarjonta painottuu maksuttomiin, tutkintoon johtaviin opintoihin, joihin valintakokeilla valittavia hakijoita on huomattavasti enemmän kuin tarjontaa. Osa tutkintokoulutukseen hakeutuvista voisivat hyötyä täydennyskoulutuksesta. Luomalla uusia, tasa-arvoisia polkuja korkeakouluopintoihin voitaisiin korkeakouluopintoihin pääsyä laajentaa. Korkeakoulutustarjonnan entistä laajempi yhteiskunnallinen hyödyntäminen edellyttää, että se on mahdollisimman näkyvää, avointa ja helposti löydettävissä.

Kuten edellä on kuvattu, useissa Euroopan maissa lyhyillä korkea-asteen tutkinnoilla vastataan työelämän tarpeisiin ja laajennetaan korkeakoulutuk-

seen osallistuvien joukkoa. Euroopan komission tiedonannossa (Koulutuksen uudelleenajattelu: sosioekonomisten vaikutusten parantaminen investoimalla taitoihin 2012, 16) esitetäänkin jäsenmaille lyhytkestoisten korkea-asteen tutkintojen käyttöönottoa osaamistason nostamiseksi erityisesti kasvupotentiaalisilla aloilla, joilla on puutetta osaavasta työvoimasta.

OKM:n asettama työryhmä katsoi, että Suomessa uudentyyppisiä korkeakoulutuskokonaisuuksia, ”korkeakouludiplomeja”, voisi käynnistää rajoitettuna, OKM:n taloudellisesti tukemana kokeiluna (Monipuoliset ja sujuvat opintopolut 2013, 38). Kokeilussa hyödynnettäisiin avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaa. Esityksen mukaan etukäteen määritellyt, korkeakoulututkintoja suppeammat osaamiskokonaisuudet voisivat palvella vailla aiempaa korkeakoulutusta olevia. Kokonaisuudet tarjoaisivat työelämässä oleville henkilöille mahdollisuuden täydentää omaa osaamistaan uuden alan opinnoilla. (Mt.)

Monipuoliset ja sujuvat opintopolut -muistiossaan 14.2.2013 työryhmä esitti kuutta ehdotuskokonaisuutta:

- 1 Monipuolistetaan ja jäsennetään korkeakoulujen tarjontaa korkeakouludiplomeilla
- 2 Lisätään tutkintorakenteen joustavuutta
- 3 Monipuolistetaan avointa korkeakouluopetusta
- 4 Parannetaan korkeakoulujen esteettömyyttä
- 5 Tehostetaan osaamisen tunnistamista ja tunnustamista
- 6 Vahvistetaan korkeakoulujen ja TE-hallinnon osaamista ja yhteistyötä rakennemuutostilanteissa.

1.4.2 OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN TAVOITTEET KORKEAKOULUDIPLMIKOKEILULLE

Korkeakouludiplomikokeilun tavoitteena on selvittää työelämän tarvetta uudenaikaisille, nykyisiä korkeakoulututkintoja suppeammille kokonaisuuksille eri aloilla. Tavoitteena ovat tunnistettavat osaamiskokonaisuudet, jotka palvelevat sekä vailla aiempaa korkeakoulutusta olevia että niitä, jotka haluavat täydentää tai uudelleen suunnata osaamistaan. Opiskelijalle myönnetään kokonaisuuden suorittamisesta todistus.

OKM:n mukaan (2013, 38–39) kokeilussa selvitetään, miten osaamiskokonaisuudet vastaavat parhaiten taustaltaan erilaisten opiskelijaryhmien tarpeisiin ja voidaanko niiden avulla edistää tehokkaasti korkeakoulutuksen saavutettavuutta alueellisesti. OKM:n mukaan kokeiluun mukaan lähtevät korkeakoulut määrittelevät selkeästi, miten kokonaisuudet muodostuvat ja millaista osaamista ne tuottavat eri aloilla. Kokonaisuudet suunnitellaan yhteistyössä työelämän kanssa. Kokeilua arvioidaan laaja-alaisesti ja arvioinnin pohjalta päätetään, onko kokonaisuuksista tarkoituksenmukaista kehittää pysyvä osa korkeakoulututkintojen järjestelmää.

Osa OKM:n asettaman työryhmän jäsenistä esitti kuitenkin eriävän mielipiteen korkeakouludiplomikoulutusten aloitusta kohtaan (Monipuoliset ja sujuvat opintopolut 2013, 48–50). Allekirjoittajat esittivät osaamisen täydentämisen tapahtuvan parhaiten kehittämällä sekä avoimen korkeakoulun että täydennuskoulutuksen osaamiskokonaisuuksia yhteiskunnan tarpeita vastaaviksi diplomien sijaan. Avoimen korkeakoulutuksen tarjontaa, suoritustapoja sekä todistusmuotoja tulisi kehittää vastaamaan paremmin työssäkäyvien koulutautumarpeita. Aikuisten opiskelumahdollisuuksia kehittämällä vapautettaisiin paikkoja ensimmäistä tutkintoaan suorittaville. Ongelmallisena pidettiin myös sitä, että kaksivuotisen välitutkinnon, diplomin, työvoimatarvetta ei ole selvitetty.

1.5 KORKEAKOULUDIPLOMIKOULUTUKSET JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

1.5.1 HANKKEEN TARKOITUS

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Jyväskylän ammattikorkeakoululle (JAMK) syyskuussa 2013 300 000 euron avustuksen ainoana korkeakouluna Suomessa. Jyväskylän ammattikorkeakoulun tehtäväksi asetettiin rakentaa malli korkeakouludiplomikoulutuksesta työvuosien 2013–2015 aikana.

Hankkeen tarkoitukseksi määriteltiin

- 1 Vahvistaa laajoja osaamiskokonaisuuksia avoimen ammattikorkeakoulun tarjontaan.
- 2 Selkiinnyttää, mitä korkeakoulutasoista osaamista ja moduloitua, kokonaista tutkintoa suppeampia kokonaisuuksia eri aloilla asiakkaat ja työyhteisöt tarvitsevat toimintansa kehittämiseksi.

- 3 Rakentaa ja selkiyttää oppilaitos-, korkeakoulu- ja yritysyhteistyökumppanien roolit ja asiakkuudet sekä mahdollisuudet.
- 4 Toteuttaa ensimmäiset koulutuspilottit liiketalouden, tekniikan ja sosiaali- ja terveysaloilla.
- 5 Julkaista seuranta- ja arviointiraportti.

Projektipäällikkö Tytti Pintilä aloitti korkeakouludiplomikoulutusten hallinnoinnin JAMKissa 1.11.2013. Lisäksi työtiimiin kuuluvat projektisihteeri Elina Kirjalainen sekä edustajat ammattikorkeakoulun kaikista yksiköistä. JAMKissa määriteltiin, että korkeakouludiplomikoulutukset ovat tutkintojen osista muodostettuja täsmäkoulutuksia elinkeinoelämään ja yksittäistä opiskelijaa kiinnostavasta aiheesta (Korkeakouludiplomi -hankkeen kotisivut, Jyväskylän ammattikorkeakoulu). Opinnot ovat kaikille avoimia ja koulutus toteutetaan täysin avoimen ammattikorkeakoulun periaatteiden mukaan. Mukaan tulleella opiskelijalla ei siis tarvitse olla aiempaa korkeakoulutusta tai pohjakoulutusta alalta. Korkeakouludiplomikoulutus ei ole tutkinto, mutta koulutuskokonaisuuden suorituksesta saa todistuksen.

JAMKin yksiköiden johtoryhmät keräsivät vuoden 2013 loppuun mennessä ideat mahdollisista koulutuksista, joiden perusteella projektitiimi valitsi sopivat kokonaisuudet pilottikoulutuksiksi. Tavoitteena pidettiin sitä, että mukaan saataisiin mahdollisimman erilaisille kohderyhmille ja erilaisiin työelämätarpeisiin tarkoitettuja koulutuksia. Tärkeää oli, että JAMKin sidostyhmät ja työelämäkumppanit olivat selkeästi puoltaneet kyseisten koulutusten tarpeellisuutta.

Koska koulutukset toteutettaisiin avoimen korkeakoulun periaatteiden mukaan, niihin ei olisi saatavilla opintososiaalisia etuja. Varsin pian tulikin selväksi, että alun perin 120 opintopisteen laajuisten kokonaisuuksien suorittaminen kahdessa vuodessa töiden ohella on opiskelijalle mahdoton tehtävä. Tästä johtuen koulutukset määriteltiin 60 opintopisteen laajuiseksi, ja opintojen suoritusajaksi sovittiin 1.8.2014–31.12.2015.

Korkeakouludiplomien pilottikoulutuksiksi valittiin tammikuussa 2014 gerontologinen kuntoutus, hankintaosaaja, henkilöstö- ja talousosaaja sekä maatalousyrittäjän liiketoimintaosaaminen. Näillä koulutuksilla tavoitettiin hyvin erilaisia opiskelijaryhmiä OKM:n koulutuksellisen tasa-arvon periaatteiden mukaan. Koulutukset ja niihin mukaan tulleet opiskelijat esitellään tarkemmin seuraavissa luvuissa. Kaikki koulutukset voi suorittaa työn ohessa, ja henkilöstö- ja talousosaajakoulutus toteutettiin täysin verkko-opintoina.

Maaliskuussa 2014 pidettiin korkeakouludiplomien valtakunnallinen avajaisseminaari Jyväskylässä, jossa valmiit koulutukset esiteltiin sekä työnantajille ja muille sidosryhmille että mahdollisille opiskelijoille. Hakeutuminen koulutuksiin tapahtui JAMKin avoimen ammattikorkeakoulun verkkosivujen kautta 1.4. –31.5.2014. Paikat täytettiin ilmoittautumisjärjestyksessä. Koulutukset olivat kysyttävä, ja kaksi neljästä koulutuksesta oli jo täynnä kahdessa viikossa. Koulutuksen hinta osallistujille oli avoimen ammattikorkeakoulun mukainen eli 10 euroa/opintopiste, yhteensä 600 euroa (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakoulujen toiminnasta perittävistä maksuista 1230/2009).

Koska gerontologiseen kuntoutukseen liittyy kiinteästi alusta asti potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyviä asioita, tähän koulutukseen järjestettiin soveltuvuuskoe. Muihin koulutuksiin opiskelijat otettiin ilmoittautumisjärjestyksessä. Kaikki korkeakouludiplomikoulutukset käynnistettiin yhteisillä avajaisilla JAMKissa 28.8.2014.

1.5.2 SEURANTA- JA ARVIOINTITUTKIMUS JA OHJAUSRYHMÄ

Korkeakouludiplomihankkeesta tehdään seurantatutkimus, jonka toteuttajaksi valittiin kilpailutuksen jälkeen tammikuussa 2014 Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimuksessa arvioidaan korkeakouludiplomin asemaa Suomen korkeakoulutusjärjestelmässä, oppimisprosessin vaikuttavuutta, mallin merkitystä työnantajien ja opiskelijoiden näkökulmasta sekä annetaan kehittämisehdotukset (Korkeakouludiplomikokeilun seuranta- ja arviointitutkimus, Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos). Tutkimushankkeella pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- 1 Miten tarpeellinen korkeakouludiplomi on Suomen koulutusjärjestelmässä?
- 2 Millainen on oppimisprosessin vaikuttavuus eri koulutuspiloteissa?
- 3 Miten koulutus vaikuttaa opiskelijoiden työllistymiseen ja työmarkkina-asemaan?
- 4 Mikä on korkeakouludiplomi-mallin merkitys osaamisen kehittymiselle?

Lisäksi korkeakouludiplomiprojektia ohjaa työnantajista ja ammattijärjestöistä koostuva ohjausryhmä, joka konsultoi koulutusten tarpeellisuutta erityisesti työelämän näkökulmasta.

1.6 KORKEAKOULUDIPLOMIKOULUTUKSET SEKÄ OPISKELIJOIDEN TAUSTAT JA TAVOITTEET

1.6.1 YHTEENVETO KOULUTUKSIIN VALITUISTA OPISKELIJOISTA

Korkeakouludiplomikokeilulla on tähdätty kansainvälisestäikin toteutetun mallin mukaan siihen, että pystytään vastaamaan paremmin työelämän tarpeisiin ja laajentamaan korkeakoulutukseen osallistuvaa joukkoa (Monipuoliset ja sujuvat opintopolut 2013, 37). Kokeilua esittäneen työryhmän perusteluissa mainitaan (mts, 38), että korkeakouludiplomin kaltaiset osaamiskokonaisuudet voisivat palvella vailla aiempaa korkeakoulutusta olevia ja niitä, jotka haluavat täydentää tai uudelleen suunnata osaamistaan. Kokeilun puitteissa koulutuksen aloittaneiden taustatiedoista saadaan tietoja siitä, miten koulutukset ovat tavoittaneet kohderyhmänsä ja minkälaisia ryhmiä koulutukset ovat kiinnostaneet.

Verkkolomakkeen kautta tapahtuneen ilmoittautumisen yhteydessä hakijoilta kysyttiin vapaaehtoisena tietona mm. nykyisen työtehtävän nimike, ylin suoritettu tutkinto ja lisätietoja muusta merkittävästä täydennyskoulutuksesta. Lisäksi saatiin tiedot vastaajien kotikunnasta sekä syntymävuosi. Tiedot ovat kattavat, sillä vain kaksi ei kertonut koulutustaastaansa ja useimmat kertoivat myös työtehtävistään. Lisäksi opiskelijat vastasivat ennakkotehtävään, jossa he tutustuivat mm. opetussuunnitelmaan ja kertoivat tavoitteistaan. Näiden tietojen pohjalta saatiin tehtyä yhteenveto koulutuksen aloittaneista opiskelijoista (ks. taulukko 1; tilanne syyskuun lopussa 2014).

Korkeakouludiplomikoulutukseen hakeutuneista kaikilla näyttää olevan taustalla jokin tutkinto. Pelkän ylioppilastutkinnon suorittaneita ei joukossa ole, ja hieman yli puolella ylin suoritettu tutkinto on ammatillinen tutkinto. Koulutus on siis tavoittanut melko hyvin vailla aiempaa korkeakoulutusta olevia. Lisäksi opiskelijat ovat suorittaneet paljon muuta täydennyskoulutusta. Monella on taustalla jo pidempi työura ja melko monipuolista työkokemusta. Vaikuttaa siltä, että ensimmäiset korkeakouludiplomikoulutukset ovat tavoittaneet erityisesti syventävää tai täydentävää osaamista tavoittelevat, aktiivisesti itseään kehittävät aikuiset. Esimerkiksi välivuotta viettäviä nuoria ei koulutuksiin ilmoittautunut.

TAULUKKO 1. Yhteenveto korkeakouludiplomikoulutuksien osallistujien taustatiedoista.		
	Määrä	Osuus opiskelijoista
Opiskelijamäärä	85	
Työttömät	10	12 %
Naisten osuus	66	78 %
Ikä 30 tai alle	14	16 %
Ikä 31–44	38	45 %
Ikä 45 tai yli	33	39 %
Keski-ikä	41,4	
Keski-Suomen ulkopuolelta	24	28 %
Ammatillinen tutkinto	44	53 %
AMK-tutkinto	23	28 %
Yliopistotasoinen tutkinto	16	19 %

Korkeakouludiplomiin ei ollut pohjakoulutusvaatimuksia ja ryhmistä muodostuikin varsin moniammatillisia, mikä voi olla sekä haaste että vahvuus koulutuksien toteutuksessa. Saman koulutuksen sisällä voi olla monella eri sektorilla työskenteleviä, alanvaihtajia tai jo pitkään alalla olleita, korkeakoulutettuja tai ammatillisen koulutuksen käyneitä.

1.6.2 GERONTOLOGINEN KUNTOUTUS

Koulutus tarjoaa osaamista erityisesti ikääntyneiden ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, osallisuuden lisäämiseksi ja monialaisessa gerontologisessa kuntoutuksessa. Diplomikoulutuksessa gerontologista kuntoutusta tarkastellaan laajasti varhaisvaiheen kuntoutuksena ja ennaltaehkäisyä, terveyden ja toimintakyvyn edistämisenä, kuntouttavana hoitona ja elämänlaatuun johtavana moniammatillisena yhteistyönä ikääntymisen kaikissa vaiheissa.

Ilmoittautumislomakkeiden ja ennakkotehtävän vastausten perusteella gerontologisen kuntoutuksen 22 opiskelijasta merkittävä osa on niitä, jotka työskentelevät sosiaali- tai terveysalalla ja haluavat syventää omaa osaamistaan. Toinen osa on niitä, jotka toimivat toisella alalla tai ovat työttömiä, ja jotka haluavat mahdollisesti hakeutua alalle ja hakevat väylää tutkintokoulutukseen. Koulutukseen hakeutui vain naisia ja opiskelijoiden joukossa on selvästi muita enemmän yli 45-vuotiaita (55 %). Osallistujien keski-ikä on 43 vuotta.

1.6.3 HANKINTAOSAAJA

Hankintaosaaja -koulutus syventää osaamista erityisesti hankintojen kehittämisessä ja johtamisessa. Hankintaosaaja voi toimia teollisuudessa, kaupan alalla, palveluliiketoiminnassa tai julkisten hankintojen parissa. Opintojen avulla opitaan ymmärtämään hankintatoimen roolin ja merkityksen organisaation toiminnan ja kilpailukyvyn kannalta, hahmottamaan osaavan hankinnan kehitysmahdollisuuksia, kehittämään hankintoja osana organisaation liiketoimintaa. Koulutus kehittää laajasti myös hankinta- ja liiketoimintaosaamista.

Hankintaosaaja-koulutuksen 23 opiskelijoiden joukossa on suhteellisesti muita enemmän korkeakoulutuksen suorittaneita (yhteensä 68 %). He toimivat mm. päällikkö- ja suunnittelutehtävissä tai insinöörinä. Koulutuksesta he hakevat erityisesti lisää osaamista nykyisiin työtehtäviinsä liittyen ja noin neljänneksellä työntekijä maksaa koulutuksen. Opiskelijoiden keski-ikä on 41 vuotta ja ikäjakauma on muita korkeakouludiplomikoulutuksia ta-
saisempi.

1.6.4 HENKILÖSTÖ- JA TALOUSOSAAJA

Koulutus on tarkoitettu henkilöille, joiden työtehtäviin kuuluu esimerkiksi operatiivinen johtaminen pk-yrityksessä. Opiskelijan tavoitteena voi olla siirtyminen henkilöstö- ja talousjohtamisen pariin. Osalla on tarvetta laajentaa osaamistaan henkilöstö- ja talousjohtamisesta nykyisten tehtäviensä tueksi. Opintojen avulla perehdytään kannattavan yritystoiminnan lähtökohtiin, kehitytään esimiehenä tai esimieheksi, ymmärretään henkilöstöjohtamisen kokonaisuuden ja opitaan käyttämään asianmukaisia työkaluja. Henkilöstö- ja talousosaaja tuntee osaamisen johtamisen yhteyden strategiaan, muutossuuntiin ja tuloksellisuuteen, osaa arvioida, suunnitella ja kehittää henkilöstön osaamista, työyhteisöä ja omaa osaamistaan.

Henkilöstö- ja talousosaajan koulutuksen 24 opiskelijaa hakee koulutuksella selkeästi lisää osaamista nykyiseen työhönsä. Monet toimivat jo talous-, henkilöstö- ja hallintotehtävissä. Koulutuksessa on suhteessa muihin eniten niitä, joiden työnantaja kustantaa koulutuksen. Työttömiä ja täysin alaa vaihtavia ei ryhmässä kovin monta ole. Ryhmässä on muita korkeakouludiplomikoulutuksia enemmän ammatillisen koulutuksen suorittaneita (71 %) ja opiskelijoiden keski-ikä on 43 vuotta.

1.6.5 MAATALOUSYRITTÄJÄN LIIKETOIMINTAOSAAMINEN

Koulutus on suunniteltu maatilan toimintaa kehittäville henkilöille. Opintojen avulla kartutetaan osaamista ja otetaan käyttöön työkaluja maatilayrityksen suunnitteluun ja päätöksentekoon. Maatalousyrittäjä osaa arvioida yrityksen taloudellista menestymistä ja siihen vaikuttaneita tekijöitä, suunnitella investointeja ja niiden rahoitusta. Opinnoissa voi tehdä maatilalle erilaisia kehittämis- ja taloussuunnitelmia. Opintojen avulla myös itsensä ja henkilöstön johtamistaidot kehittyvät.

Ryhmän opiskelijoiden joukosta yli puolet on Keski-Suomen ulkopuolelta (63 %), mikä johtuu osittain koulutuksen markkinoinnista muita koulutuksia laajemmalla alueella. Koulutuspaikat täyttyivät muita korkeakouludiplomikoulutuksia hitaammin. Koulutukseen osallistujat ovat hieman nuorempia kuin muissa korkeakouludiplomikoulutuksissa (keski-ikä 37 vuotta). Merkittävä syy siihen on se, että koulutus sisältää nuoren viljelijän aloitustukeen edellytettävät opinnot ja moni ilmoittikin tarvitsevansa koulutusta sukupolvenvaihdokseen liittyen. Ryhmässä on myös joitakin alan vaihtoa harkitsevia, joilla on pohjakoulutus täysin muulta alalta. Yliopistotasoisien tutkintojen suorittaneiden osuus onkin ryhmässä melko korkea, 44 %. Koulutuksen aloitti 16 opiskelijaa.

1.7 KORKEAKOULUDIPLOMI-HANKKEEN JATKO

Korkeakouludiplomi-hanke ja koulutukset jatkuvat vuoden 2015 ajan. Koulutuksissa panostetaan opiskelijoiden ohjaukseen, sillä koulutusten loppuun saattaminen töiden ohella vaatii opiskelijoilta suuria panostuksia. Seurantatutkimuksen puitteissa opiskelijoita seurataan haastattelujen ja kyselyn kautta. Vuoden aikana pohditaan myös sitä, miten koulutusten tuloksia ja vaikuttavuutta seurataan hankkeen päättymisen jälkeen.

Helmikuun alussa 2015 saadaan ensimmäisiä tuloksia seurantatutkimuksesta, kun Koulutuksen tutkimuslaitos julkaisee väliraportin. Koska korkeakouludiplomia osittain vastaavat Associate Degree -koulutukset ovat monissa Euroopan maissa osana koulutusjärjestelmää, tehdään hankkeen puitteissa myös kansainvälistä benchmarkingia. Vuoden aikana on tavoitteena käynnistää keskustelua laajemmin korkeakouludiplomia vastaavien koulutusten tarpeesta, asemasta ja mahdollisista toteutustavoista Suomessa. Vuoden lopulla järjestetään loppuseminaari ja julkaistaan mm. seurantatutkimuksen loppuraportti.

LÄHTEET

Descriptors defining levels in the European Qualifications Framework (EQF). Viitattu 11.11.2014. <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>.

Education at a Glance: OECD Indicators 2012, OECD Publishing. Viitattu 12.11.2014. [Http://dx.doi.org/10.1787/eag-2012-en](http://dx.doi.org/10.1787/eag-2012-en).

The European Higher Education Area in 2012: Bologna Process Implementation Report.

Gerontologinen kuntoutus. N.d. Jyväskylän ammattikorkeakoulun verkkosivut. Gerontologinen kuntoutus -korkeakouludiplomikoulutuksen esittely. Viitattu 25.10.2014. [Http://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Korkeakouludiplomi/gerontologinen_kuntoutus/](http://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Korkeakouludiplomi/gerontologinen_kuntoutus/).

Hankintaosaaja. N.d. Jyväskylän ammattikorkeakoulun verkkosivut. Hankintaosaaja-korkeakouludiplomikoulutuksen esittely. Viitattu 25.10.2014. [Http://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Korkeakouludiplomi/Hankintaosaaja/](http://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Korkeakouludiplomi/Hankintaosaaja/).

Henkilöstö- ja talousosaaja. Nd. Jyväskylän ammattikorkeakoulun verkkosivut. Henkilöstö- ja talousosaaja –korkeakouludiplomikoulutuksen esittely. Viitattu 25.10.2014. [Http://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Korkeakouludiplomi/henkilosto-ja-taluousosaaja/](http://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Korkeakouludiplomi/henkilosto-ja-taluousosaaja/).

ISCED: International Standard Classification of Education 2011. UNESCO Institute for Statistics 2012. Viitattu 11.11.2014. [Http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/international-standard-classification-of-education.aspx](http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/international-standard-classification-of-education.aspx).

Kirsch, M. & Beernaert, Y. 2011. Short Cycle Higher Education in Europe – Level 5: the Missing Link. EURASHE. Viitattu 20.10.2014. [Http://www.eurashe.eu/library/modernising-phe/L5_report_SCHE_in_Europe_full_report_Jan2011.pdf?197db2](http://www.eurashe.eu/library/modernising-phe/L5_report_SCHE_in_Europe_full_report_Jan2011.pdf?197db2).

Koulutuksen uudelleenajattelu: sosioekonomisten vaikutusten parantaminen investoimalla taitoihin 2012. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle. COM(2012) 669 final. Strasbourg 20.11.2012.

Korkeakouludiplomilla korkeakoulutasoista osaamista. N.d. Jyväskylän ammattikorkeakoulun verkkosivut. Korkeakouludiplomikoulutuksen esittely. Viitattu 25.10.2014. [Http://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Korkeakouludiplomi/](http://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Korkeakouludiplomi/).

Korkeakouludiplomikokeilun seuranta- ja arviointitutkimus. Jyväskylän yliopiston koulutuksen tutkimuslaitoksen verkkosivut. Viitattu 20.10.2014. <https://ktl.jyu.fi/diplomitutkimus>.

Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016. Kehittämissuunnitelma. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:1.

Maatalousyrittäjän liiketoimintaosaaminen. Nd. Jyväskylän ammattikorkeakoulun verkkosivut. Maatalousyrittäjän liiketoimintaosaaminen –korkeakouludiplomikoulutuksen esittely. Viitattu 25.10.2014. http://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Korkeakouludiplomi/maatalousyrittajan_liiketoiminta/.

Mahlamäki-Kultanen, S., Hämäläinen, T., Pohjonen, P. & Nyysölä, K. 2013. Johdanto. Teoksessa Maailman osaavin kansa 2020 – Koulutuspolitiikan keinot, mahdollisuudet ja päämäärät. Toim. S. Mahlamäki-Kultanen, T. Hämäläinen, P. Pohjonen & K. Nyysölä. Koulutustutkimusfoorumin julkaisu. Opetushallitus: Raportit ja selvitykset 2013:8.

Monipuoliset ja sujuvat opintopolut. 2013. Korkeakoulujen koulutusrakenteiden kehittämistyöryhmän muistio. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä. 2013:2. Viitattu 20.10.2014. http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2013/kk_koulutusrakenteet.html?lang=fi.

Rethinking Education: Country Analysis Part I 2012. Commission staff working document. Communication from the Commission Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes. SWD (2012) 377 final. Strasbourg, 20.11.2012.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakoulujen toiminnasta perittävistä maksuista 1230/2009.

2 AVOIMESTA TEHOA TUTKINTOKOULUTUKSEEN

Maarit Korva

2.1 AVOIN AMK JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN TOIMIJANA

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa avoimen ammattikorkeakoulun toiminta-ajatuksena on tarjota Keski-Suomen seutukunnille työelämää kehittävää, joko kaiselle tarkoitettua avointa ammattikorkeakouluopetusta elinikäisen oppimisen ja ammatillisen kasvun mahdollistamiseksi valtakunnallisten linjausten ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun strategioiden mukaisesti. (Avoin AMK n.d.)

Ammattikorkeakoululain (2013) mukaan avoimena ammattikorkeakouluopetuksena voidaan suorittaa ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon kuuluvia opintoja, joiden suorittamiseen opiskelija on saanut ammattikorkeakoululta ajallisesti ja sisällöllisesti rajatun opinto-oikeuden. Jyväskylän ammattikorkeakoulun avoimessa AMK:ssa suoritettiin vuonna 2013 5057 opintopistettä, mikä oli kolmanneksi suurin määrä valtakunnassa. Opiskelijoita oli 679. (Avoimen amk:n osallistujat ja opintosuoritukset n.d.) Tavoitteena on edelleen kehittää ja vahvistaa avoimen ammattikorkeakoulun tarjontaa ulkopuolisten asiakkaiden oppimismahdollisuuksien parantamiseksi sekä tutkintokoulutuksen tueksi.

2.2 AVOIMEN AMK:N ROOLI AMMATTIKORKEAKOULUN KEHITTÄMISESSÄ

Ammattikorkeakoulujen uudessa rahoitusmallissa nousevat merkittävään rooliin suoritettut ammattikorkeakoulututkinnot (46 %) sekä vähintään 55 opintopistettä lukuvuotena suorittaneiden määrä (24 %). Lisäksi avoin AMK-opetus, erilliset opinnot ja maahanmuuttajien valmentavan koulutuksen opintopisteet muodostavat 4 % osuuden kokonaisrahoituksesta. (AMK-rahoitusmalli 2014 n.d.) Näin ollen ammattikorkeakoulujen toiminnassa avoimen ammattikorkeakouluopetuksen tarjoaminen ylipäänsä on palkitsevaa ja kiinnostus sen merkitykseen tutkintokoulutuksen nopeuttajana nousee esiin. Tätä artikkelia varten on koottu aineisto, jonka pohjalta tarkastellaan, kuinka hyvin avoin ammattikorkeakoulu tukee tutkintokoulutuksessa etenemistä ja sieltä valmistumista.

Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016-kehittämissuunnitelman (2012) mukaan koulutukseen käytettävää kokonaisaikaa ja keskimääristä tutkinnon suorittamisikää tulisi laskea ja koulutuksen läpäisyä parantaa. Tällä hetkellä nuorten AMK-tutkintoon johtavasta koulutuksesta valmistuneiden mediaanikä on 25,1 vuotta, kun tavoitteena on laskea se 24,1 vuoteen. Ammattikorkeakoulujen nuorten koulutuksen valtakunnallinen läpäisy on 67,8 prosenttia ja ylemmissä korkeakoulututkinnoissa 70,3 prosenttia. Tavoitteena on nostaa läpäisy 75 prosenttiin.

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa vuonna 2007 aloittaneista AMK-tutkinnon suoritti viidessä vuodessa 55,4 %. Paras läpäisyprosentti oli sosiaali- ja terveysalalla (75,5 %), muilla aloilla määrä vaihteli välillä 39,0 %–68,0 %. (Ammattikorkeakoulututkinnon viidessä vuodessa suorittaneet ammattikorkeakouluittain n.d.) Tietoa siitä, miten avoin ammattikorkeakoulu voisi tukea läpäisyn paranemista, on vielä kovin niukasti. OKM:n muistiossa pidetään selviönä, että jo tehdyt tutkintoon sisällytettävät opinnot nopeuttavat tutkinto-opiskelijaksi valmistumista. Muistiossa viitataan lähinnä avoimen yliopiston väylään ja tähän liittyviin selvityksiin siitä, kuinka tätä reittiä pitkin tulleiden motivaatio ja tavoitteellisuus ovat hyviä ja opintomenestys päävalinnan kautta verrannollista. (Monipuoliset ja sujuvat opintopolut 2013.)

Tilastokeskuksen (2014) mukaan ammattikorkeakoulututkinnon keskisuuritusaika (mediaani, ml. poissaololukukaudet) oli lukukauden tarkkuudella 4,0 vuotta vuonna 2013. Nuorten koulutuksessa keskisuuritusaika oli samainen 4,0 vuotta, aikuiskoulutuksessa puolestaan 3,5 vuotta. Nuorten AMK-koulutuksesta nopeimmin (3,5 vuotta) valmistuttiin sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta. Pisimmät valmistumisajat (5 vuotta) puolestaan oli tekniikan alan opiskelijoilla. Aikuiskoulutuksessa suuritusaika oli lyhyin (2,5 vuotta) humanistisella ja kasvatusalalla, pisimmillään 4,0 vuotta neljällä eri alalla (kulttuuri, luonnontieteet, tekniikka ja liikenne, luonnonvara- ja ympäristöala).

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa suoritti yli 55 opintopistettä vuonna 2013 yhteensä 2096 opiskelijaa, 49,1 % perusjoukosta. Parhaiten opintopisteitä kertyi sosiaali- ja terveysalalla (64,7 %), muilla aloilla tulokset vaihtelivat välillä 20,4 %–50,6 %. (Yli 55 opintopistettä suorittaneet ammattikorkeakouluittain n.d.)

2.3 AVOIMEN AMMATTIKORKEAKOULUOPISKELIJAN PROFIILI

Haltia, Leskinen ja Rahiala (2014) ovat tutkineet avoimen korkeakouluopiskelijan muotokuvaa 2010-luvulla. Aineisto käsitti sekä avoimen ammattikorkeakoulun että yliopiston opiskelijoita. Kyselyyn vastasi yhteensä 1489 avoimen

ammattikorkeakoulun opiskelijaa eri puolilta Suomea. Suurin osa opiskelijoista oli 40–49-vuotiaita. Lähes yhtä suuri osa opiskelijoista oli 30–39-vuotiaita. Kolmanneksi eniten oli yli 50-vuotiaita. Pienemmiksi ryhmiksi jäivät 20–24- sekä 25–29-vuotiaat, tosin ikähaarukka oli näissä ryhmissä suppeampi. Kaksi ikäluokkaa yhdistettynä määrä olisi ollut kolmanneksi suurin.

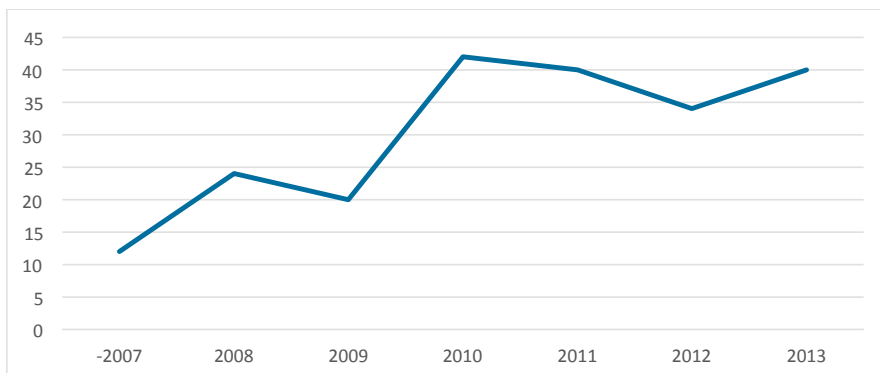
Avoimen AMK:n opiskelijat olivat koulutustaustaltaan useimmiten ammatillisen tutkinnon suorittaneita, toiseksi useimmiten AMK-tutkintotaustaisia. Tutkimuksessa opiskelijat ryhmiteltiin neljään luokkaan: tutkinnon täydentäjiin, itsensä kehittäjiin, väylähakijoihin ja päävalinnan kautta hakeviin. Näistä väylähakijat olivat yleensä työkäisiä ja heissä oli suurin osuus työssäkäyviä. Vahvimmin opintoja motivoivina tekijöinä olivat halu vaihtaa ammattia ja kehittää siihen liittyvää osaamista. Tavoitteena oli hakeutua ensisijaisesti erillisvalinnan kautta tutkinto-opiskelijaksi. Päävalinnan kautta hakevat olivat puolestaan nuorin ryhmä, joista lähes puolella ei ollut lukion tai ylioppilastutkinnon lisäksi muuta koulutusta. Päätoimisia opiskelijoita oli enemmän (40 %) kuin muissa ryhmissä. Näillä opiskelijoilla oli aikomus hakeutua tutkinto-opiskelijaksi päävalinnan kautta, vahvana motiivina oli valmistautuminen valintakokeeseen. (Haltia, Leskinen & Rahiala 2014.)

2.4 AVOIMEN AMK:N OPINNOT POHJALLA TUTKINTOKOULUTUKSEEN

Oheista artikkelia taustoittavaan aineistoon otettiin Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijahallinnointijärjestelmästä kaikki ne avoimen AMK:n opiskelijat, jotka ovat tehneet vähintään 15 opintopistettä. Tällä rajauksella tavoiteltiin kohderyhmää, joka tekee yksittäisiä opintojaksoja isomman kokonaisuuden ja osoittaa näin mahdollisesti tavoitteellisuutta tutkintokoulutuksen suhteen. Tulkinta ei kuitenkaan ole aukoton, sillä opintojaksojen sisältöä myöhempään tutkintokoulutukseen soveltuvana ei arvioitu. Ainoastaan selvästi toiselle alalle suuntautuneet pystyttiin poistamaan aineistosta.

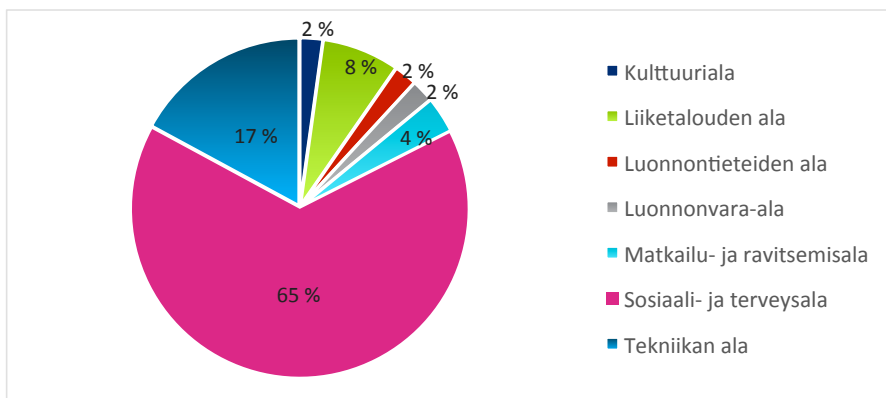
Vähintään 15 opintopistettä avoimessa AMK:ssa opiskelleita oli 629, opiskelijat sijoittuvat ajanjaksolle 1.1.2003–15.5.2014. Näistä JAMKin tutkintokoulutukseen oli jatkanut 40 prosenttia: 228 opiskelijaa AMK-tutkintokoulutukseen, 24 YAMK-tutkintokoulutukseen. Tässä tarkastellaan lähemmin AMK-tutkintokoulutukseen jatkaneita opiskelijoita.

AMK-tutkinto-opintoihin jatkaneiden määrä on lisääntynyt 2010-luvun puolella (ks. kuvio 1). Tämä heijastaa varmasti osittain avoimen ammattikorkeakoulutoiminnan monipuolistumista sekä opintopolkujen tutuksi tuleamista yhtenä tutkintoon johtavana reittinä.

Kuvio 1. Avoimen AMK:n jälkeen AMK-tutkinto-opinnot aloittaneiden määrä eri vuosina

Reilusti yli puolet AMK-tutkinto-opintoihin jatkaneista opiskelijoista oli sosiaali- ja terveystieteiden alalla. Toiseksi suosituin ala oli tekniikan ala (ks. kuvio 2). Nuorten ryhmässä opiskelleita oli 149, aikuiskoulutuksessa 79.

Kuvio 2. Avoimesta AMK:sta tutkinto-opiskelijaksi jatkaneet koulutusaloittain

Opiskelijat olivat tehneet avoimessa ammattikorkeakoulussa opintoja 15–125 opintopistettä, keskimäärin 52 opintopistettä (mediaani 55 opintopistettä). Pääsääntöisesti opinnot on tehty ennen tutkintokoulutusta, mutta aineistossa on myös yksittäisiä suorituksia, jotka on tehty tutkintokoulutuksen aikana. Mikäli opiskelijan kaikki avoimen AMK:n suoritukset oli tehty tutkintokoulutuksen aikana tai sen jälkeen, otettiin opiskelija pois tilastosta, sillä aineistosta haluttiin tarkastella nimenomaan polkua avoimesta tutkintokoulutukseen, ei toisinpäin.

2.5 TUTKINTOKOULUTUKSESTA VALMISTUMINEN

Avoimesta AMK-tutkintokoulutukseen jatkaneista oli valmistuneita 45 % (103 opiskelijaa) aineiston ottohetkellä. Valmistuneista 89 % oli saanut tutkintotoistuksen ohjeajan sisällä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun tutkintosäännön (2014) mukaan tutkintojen ohjeajat ovat 210 opintopisteen laajuisissa tutkinnoissa 3,5 vuotta, 240 opintopisteen laajuisissa 4,0 vuotta ja 270 opintopisteen laajuisissa 4,5 vuotta. Opinto-oikeutta opiskelijalla on vuoden enemmän kuin ohjeaika. Myös ei-valmistuneista ohjeajan sisällä oli aineiston tarkasteluhetkellä edelleen 85 %, tosin opintojen vaihetta ei tarkasteltu. Viisi opiskelijaa oli siirtynyt toiseen ammattikorkeakouluun. Vain 8 opiskelijaa (4 %) koko aineistosta oli keskeyttänyt tai menettänyt opinto-oikeutensa.

Verrattuna valtakunnalliseen läpäisyprosenttiin (67,8 %) nuorten AMK-koulutuksessa (Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016 –kehittämissuunnitelma 2012), avoimen AMK:n polun kautta tutkintokoulutuksesta valmistuneiden lukema on erittäin hyvä. Vaikka oheisessa aineistossa tarkasteltiin ohjeajassa valmistumista (3,5–4,5 vuotta), oli määrä myös selvästi parempi kuin Jyväskylän ammattikorkeakoulussa AMK-tutkinnon viidessä vuodessa suorittaneiden määrä (55,4 %). Toki tulosten tarkastelussa on otettava huomioon, että aineistosta 65 % oli sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita ja kuten aiemmin mainittu, tällä alalla tutkintojen suorittaminen on vahvinta. (Ammattikorkeakoulututkinnon viidessä vuodessa suorittaneet ammattikorkeakouluittain n.d.) Joka tapauksessa, avoimen AMK:n taustan voidaan katsoa vaikuttavan positiivisesti tutkintokoulutuksen läpäisyyn.

2.6 AVOIMEN OPISKELIJAT RIPEITÄ TUTKINTO-OPISKELIJOITA

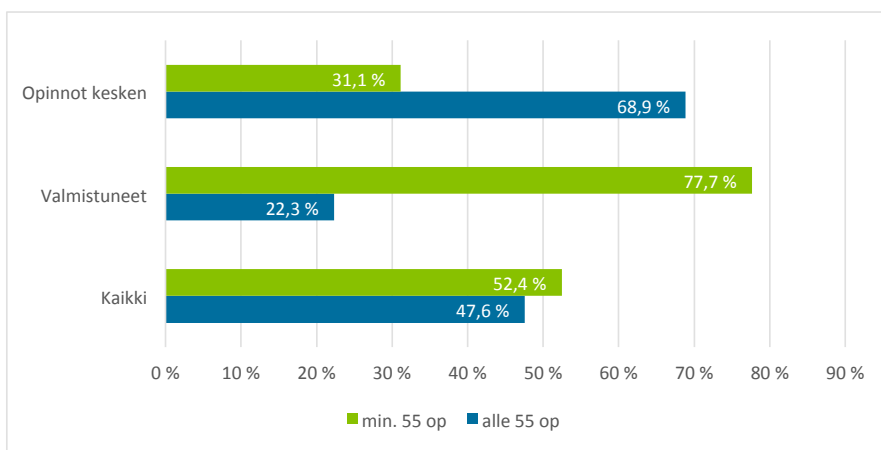
Avoimesta AMK:sta tutkintokoulutukseen jatkaneilla kertyi tutkintovaiheessa 0–76 opintopistettä lukukauden aikana. Keskiarvo suoritusvauhdille oli 28,5 opintopistettä lukukaudessa (57,1 opintopistettä lukuvuodessa), mediaani 28,0 opintopistettä. AMK-tutkinnon valmiiksi saaneiden vauhti oli parempi kuin niillä, joiden opinnot olivat vielä kesken aineiston tarkasteluhetkellä (ks. taulukko 1).

TAULUKKO 1. Avoimesta AMK:sta tutkintokoulutukseen jatkaneiden suoritusvauhti (opintopistettä lukukaudessa)				
	min	max	keskiarvo	mediaani
Kaikki	0,0	76,0	28,5	28,0
Valmistuneet	8,7	76,0	37,3	33,0
Opinnot kesken	0,0	57,5	21,1	20,4

Valmistuneiden tutkinto-opintoaika vaihteli 0,6 ja 4,8 vuoden välillä. Sekä keskiarvo että mediaani valmistumiselle olivat 2,3 vuotta, eli reilusti ohjeajan ja valtakunnallisen keskiarvosajan (4,0 vuotta) alle (Tilastokeskus 2014). Tosin on huomioitava, että tutkinto-opinnoissa suoritettujen opintojen määrä vaihteli 43 opintopisteestä 272 opintopisteeseen. Alin opintopistemäärä viittaa joko mahdolliseen aikaisempaan opistoasteen tai vastaavan alan muuhun tutkintoon, tai sellaiseen kokemukseen, jolla opiskelija on saanut runsaasti hyväksilukuja. Lisäksi tilastokeskuksen tietoon oli sisällytetty poissaololukukaudet, joita tässä aineistossa ei laskettu mukaan. Tutkinto-opinnoissa suoritettiin kuitenkin keskimäärin 169 opintopistettä (mediaani 171 opintopistettä), joten keskimääräiselle valmistumisajalle (2,3 vuotta) jaettuna suoritusvauhti on ollut joka tapauksessa reipas.

Ammattikorkeakoulut ovat uuden rahoitusmallin myötä erityisen kiinnostuneita siitä, karttuuko tutkinto-opiskelijoille opintopisteitä vähintään 55 lukuvuotta kohden. Avoimesta AMK:sta tutkintokoulutukseen jatkaneista enemmistö (52,4 %) suoritti tutkintokoulutuksessa vuosittain keskimäärin vähintään 55 opintopistettä läsnäololukukausinaan. Määrä on suurempi kuin Jyväskylän ammattikorkeakoulun koko joukosta laskettu lukema 49,1 %. Tässä on kuitenkin jälleen huomioitava aineiston painottuneisuus sosiaali- ja terveystieteille, jossa myös 55 opintopisteen kertyminen vuosittain on aloista yleisintä. (Yli 55 opintopistettä suorittaneet ammattikorkeakouluittain n.d.)

Tutkintokoulutuksesta valmistuneista reilut kolme neljäsosaa oli saanut opintosuorituksia keskimäärin 55 opintopistettä lukuvuodessa, kun taas opiskelijoista, joilla opinnot olivat kesken tai keskeytyneet, määrä oli selvästi pienempi, vajaa kolmasosa (ks. kuvio 4).

Kuvio 3. Avoimesta AMK:sta tutkintokoulutukseen siirtyneiden opiskelijoiden opinto-suoritusten karttumisen (55 op/lukuvuosi)

2.7 AVOIMEN AMMATTIKORKEAKOULUN TULEVAISUUDEN SUUNTIA

Valtakunnallisesti avoimen korkeakouluopetuksen osalta on tavoitteeksi asetettu tarjonnan monipuolistaminen ja kehittäminen niin, että tutkintotavoitteisesti opiskelevien eteneminen ja osaamiskokonaisuuksien luominen mahdollistuu. Väylän tutkintokoulutukseen tulisi olla myös nykyistä joustavampi ja siirtyneiden opiskelijoiden määrän huomattavasti suurempi. (Monipuoliset ja sujuvat opintopolut 2013.)

Aineiston tarkastelun pohjalta näyttäisi tarkoituksenmukaiselta kehittää polkua avoimesta AMK:sta tutkintokoulutukseen niin, että yhä useampi opiskelija voisi nopeuttaa tutkintokoulutuksen käyntiä tämän avulla. Haasteena avoimen ammattikorkeakoulun polkuopinnoissa (yleensä ensimmäisen vuoden tutkinto-opinnot) on ollut se, että suosituimmilla aloilla kaikki opiskelijat eivät ole mahtuneet opintoihin. Paikkoja lienee tarkoituksenmukaista avata aikaisempaa enemmän.

Yhteishaun rinnalle on syksyllä 2014 tullut erillishakumahdollisuus avoimen ammattikorkeakoulun opinnoilla. Jyväskylän ammattikorkeakoulussa väylää ollaan avaamassa ensimmäistä kertaa myös englanninkielisiin ja ylemmän ammattikorkeakoulun tutkinto-ohjelmiin. Erillishaun kriteerit ammattikorkeakoulut voivat itse päättää. Kevääseen 2014 saakka avoimen AMK:n opinnoilla hakeneet ovat edelleen Jyväskylän ammattikorkeakoulussa käyneet valintakoikeissa, mutta erillishaun myötä on toivottavaa, että opiskelijoita voitaisiin ottaa

opintoihin ilman valintakoetta mahdollisimman useassa tutkinto-ohjelmassa. Kuten tässä artikkelissa tarkasteltu aineisto osoittaa, avoimen AMK:n kautta tutkintokoulutukseen tulevat opiskelijat ovat hyvää opiskelija-ainesta.

Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli (AMK-rahoitusmalli 2014) on tällä hetkellä kiitettävän kannustava avoimen ammattikorkeakoulu toiminnan kannalta ja vähintään sellaisena sen toivotaan myös säilyvän. Nähtäväksi jää, miten rahoitusmalli tulee konkretisoitumaan kunkin ammattikorkeakoulun osalta tilanteessa, jossa useat oppilaitokset ovat oivaltaneet mallin palkitsevuuden. Jyväskylän ammattikorkeakoulu aikoo olla jatkossakin etulinjassa kehittämissä avoimen ammattikorkeakoulun toimintaa.

LÄHTEET

AMK-rahoitusmalli 2014. N.d. Ammattikorkeakoulujen hallinto, ohjaus ja rahoitus. Viitattu 30.10.2014. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoitus/Liitteet/amk_rahoitusmallikuvio_2014.pdf.

Ammattikorkeakoululaki. 2013. Viitattu 3.11.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030351>.

Ammattikorkeakoulututkinnon viidessä vuodessa suorittaneet ammattikorkeakouluittain. N.d. Viitattu 30.10.2014. <http://vipunen.csc.fi>, Ammattikorkeakoulutus, Indikaattorit, Viiden vuoden läpäisy.

Avoimen amk:n osallistujat ja opintosuoritukset. N.d. Viitattu 3.11.2014. <http://vipunen.csc.fi>, Ammattikorkeakoulutus, Avoin ammattikorkeakouluopetus, Osallistujat ja opintosuoritukset.

Avoin AMK. N.d. Viitattu 3.11.2014. <http://intra.jamk.fi>, Koulutuksen kehittäminen, Avoin AMK.

Haltia, N., Leskinen, L. & Rahiala, E. 2014. Avoimen korkeakoulun opiskelijamuotokuva 2010-luvulla: Opiskelijoiden taustojen, motiivien ja koettujen hyötyjen tarkastelua. Esitys Eriarvoistuva korkeakoulutus? Korkeakoulututkimuksen XII kansallinen symposium -tilaisuudessa 20.8.2014.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun tutkintosääntö. 2014. Viitattu 3.11.2014. [Http://opinto-oppaat.jamk.fi/globalassets/opinto-opas-amk/opiskelu/tutkintosaanto/tutkintosaanto-09062014.pdf](http://opinto-oppaat.jamk.fi/globalassets/opinto-opas-amk/opiskelu/tutkintosaanto/tutkintosaanto-09062014.pdf).

Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016. Kehittämissuunnitelma. 2012. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:1. Viitattu 30.10.2014. [Http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2012/Kehittamissuunnitelma.html](http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2012/Kehittamissuunnitelma.html).

Monipuoliset ja sujuvat opintopolut. Korkeakoulujen koulutusrakenteiden kehittämistyöryhmän muistio. 2013. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2013:2. Viitattu 30.10.2014. [Http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2013/kk_koulutusrakenteet.html?lang=fi](http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2013/kk_koulutusrakenteet.html?lang=fi).

Tilastokeskus. 2014. Ammattikorkeakoulututkintojen määrä kasvoi edelleen. Viitattu 30.10.2014. [Http://www.stat.fi/til/akop/2013/01/akop_2013_01_2014-04-09_tie_001_fi.html](http://www.stat.fi/til/akop/2013/01/akop_2013_01_2014-04-09_tie_001_fi.html).

Yli 55 opintopistettä suorittaneet vuosittain. N.d. Viitattu 4.11.2014. [Http://vipunen.csc.fi](http://vipunen.csc.fi), Ammattikorkeakoulutus, Indikaattorit, Vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden osuus.

3 OPEN BADGE -OSAAMISMERKIT JAMKISSA

Mari Varonen

3.1 JOHDANTO

Koulutuksen kenttä on pirstaloitumassa. Yhdessä instituutiossa suoritettun ”putkitutkinnon” arvo laskee, mikä on nähtävissä jo kansainvälisillä työmarkkinoilla. Työnantajat arvostavat yhä enemmän korkeakoulutettujen monipuolista ja useammasta lähteestä kerrytettyä osaamista. Korkeakoulujen ohella näitä lähteitä voivat olla myös muut tahot, kuten esimerkiksi järjestöissä ja organisaatioissa tehty ja tunnustettu asiantuntijatyö. Osaamista kerrytetään kaikkialla ja koko eliniän ajan. (Bull 2014; Digital Badges n.d.)

Työnhaku ja osaamisportfoliot ovat siirtyneet verkkoon. Monipuolisen osaamisen esittämiseen digitaalisesti tarvitaan työkaluja. Koulutusorganisaatioiden ulkopuolella hankitun osaamisen kuvaaminen validilla tavalla on haastavaa. Myös perinteiset paperitodistukset ovat jäykkiä ja hankalia sähköisissä työhakemuksissa, ansioluetteloissa ja portfolioissa.

Open badgen eli digitaalisen osaamismerkkin avulla osaaja saa sähköisen todisteen osaamisestaan pienen, verkkosivulle liitettävän merkin muodossa. Badget mahdollistavat esimerkiksi hiljaisen tiedon, järjestöjen, kansalais-toiminnan, yhdistysten ja portfolioityöskentelyn kautta hankitun osaamisen esittämisen yksinkertaisesti (Open Badge - osaaminen esille uudella tavalla). Näin ne ovat osa elinikäisen oppimisen ajatusta, jossa osaaminen rakentuu monella eri elämän osa-alueella, myös oppilaitosten ulkopuolella. Badgen myöntäjä voi olla siis myös muu kuin auktorisoitu oppilaitos, mikä murtaa perinteistä koulutusmallia, jossa vain tunnustetuilla auktoriteeteilla on oikeus jakaa todistuksia.

3.2 OPEN BAGDET ELI DIGITAALISET OSAAMISMERKIT

Kuva 1. Badge Kyvyt.fi-seminaarista

Open badge on Mozillan kehittämä järjestelmäriippumaton ja avoin malli esittää osaamista sähköisesti (Open Badge -osaamismerkeistä lisäetua? 2014). Badge on digitaalinen merkki, joka on todisteena merkin omistajan osaamisesta, joka voi olla esimerkiksi spesifi taito tai suoritettu koulutus. Badget voivat olla irrallisia, yksittäiseen taitoon tai koulutukseen liittyviä osaamismerkkejä, mutta niistä voidaan rakentaa myös monikerroksinen järjestelmä, jossa suorittamalla tiettyjä badgeja voi saavuttaa ylätason badgen ja lopulta kaikkein korkeimman osaamisen tason badgen eli metamerkin (Badges 2014; Open Badge Factory 2014).

Badge rakentuu pienestä kuvasta, joka on yleensä ympyrän tai monikulmion muotoinen. Badgessa on usein taitoon liittyvä kuva tai teksti, joskus myös badgen myöntäjän logo tai nimi. Pienen koonsa vuoksi badget ovat hyvin yksinkertaisia graafiselta ulkonäöltään. Badge on linkki: klikkaamalla kuvaa, aukeaa badgen metadata, ensin yleisinformaatio badgen saajan taidoista ja uudesta linkistä kriteeristö. Hyvin laadittu badgen metadata hyödyttää badgen myöntäjää: Kun merkin saaja liittyy badgen digitaaliseen portfolioonsa tai esittää sosiaalisen median kautta, sen auki klikkaava henkilö voi kiinnostua kyseisen taidon hankkimisesta, suoritetusta koulutuksesta tai merkin myöntävästä tahosta.

Issuer Details	
Name	Discendum Oy
URL	http://www.discendum.com
Badge Details	
Name	Kyvyt.fi-seminaari 22.5.2014
Description	Tämä Open Badge -osaamismerkki on myönnetty Kyvyt.fi-seminaarin osallistujalle.
Criteria	https://openbadgefactory.com/v1/badge/_/NCPSSYKOC9k17/criteria.fevent=NCPUP4kOC9k1E
Issued	Tue Sep 30 03:00:00 UTC+0300 2014

Kuva 2. Kyvyt.fi-seminaarin badgen metadata

Osaamis- ja taitomerkkien historia ulottuu kauas, sillä ihmiskunta on jakanut toisilleen tunnuksina saavutuksista erilaisia mitaleita, ansiomerkkejä ja -nauhoja jo rautakaudesta alkaen. Myöhemmin muun muassa partiolaiset ovat käyttäneet vaatteisiin ommeltavia taitomerkkejä. Strategisiin lauta- ja tietokonepeleihin badgeet kuuluvat olennaisena osana. Pelissä badge toimii esimerkiksi uuden tason, erityistaidon tai -ansion saavuttamisen merkinä.

Digitaaliset osaamismerkit saivat alkunsa muun muassa vuonna 2008 julkaistun Foursquare-mobiilisovelluksen innoittamana. Sovelluksessa ansaitaan digitaalisia badgeja eri paikoissa vierailemalla. Tämän erittäin suosittu sovelluksen myötä suuret amerikkalaiset luovan alan ja koulutusorganisaatiot, muun muassa Purdue, the Smithsonian ja Disney-Pixar, ryhtyivät vuonna 2010 miettimään pelillistämisen menetelmiä omassa toiminnassaan ja vuonna 2011 Mozilla aloitti Mozilla Open Badges -projektinsa, jossa mikä tahansa taho pystyy luomaan ja myöntämään osaamismerkkejä. (Ash 2012; Zuniga & Macumber 2014.)

3.3 BADGET KORKEAKOULUTUKSESSA

Mitä lisäarvoa digitaalisten osaamismerkkien käyttämisellä saavutetaan koulutuksessa? Joseph Barry (2012) listaa, mitä badge-konseptilla voidaan saavuttaa koulutuksen kentällä:

- 1 **Vaihtoehtoinen arviointi:** Badgejen avulla voidaan arvioida osaamista toisin kuin perinteisten testien tai tenttien avulla. Badgen saanut voi itse liittää validoitun todisteen osaamisestaan esimerkiksi sähköiseen portfolioonsa.
- 2 **Koulutuksen pelillistäminen:** Koulutuksessa voidaan hyväksikäyttää pelien voimakkaasti ”koukuttavia” ja motivoivia menetelmiä badge-mallin avulla. Saavuttamalla osasuorituksista merkkejä ja edettyään korkeammalle taitotasolle, on mahdollista suorittaa halutuin ja arvokkain merkki. (Ash, K. 2012)
- 3 **Koulutuspolkujen rakentaminen:** Badgejen avulla on mahdollista visualisoida koulutuspolkuja tai esittää kartta taidoista, joita tarvitaan tiettyyn pätevyyteen tai vaikka tutkintoon. (Expanding Education and Workforce Opportunities Through Digital Badges 2013, 7.)
- 4 **Elinikäinen oppiminen:** Badgejen avulla henkilö voi koota ja näyttää osaamistaan, jota hän on kerännyt erilaisista lähteistä elämänsä aikana. Badgejen kautta voi määritellä omaa identiteettiään oppijana ja eri yhteisöjen jäsenenä.
- 5 **Oppimisympäristöjen monipuolisempi käyttö:** Badge-konseptiin liittyvä oppiminen vaatii osallistavia verkko-oppimismenetelmiä ja vertaisoppimisen mahdollistamista. Näin ollen oppimisympäristöjä ja verkko-opetusmenetelmiä on kehitettävä vuorovaikutteisemmiksi.
- 6 **Koulutuksen demokratisoituminen:** Opiskelijat voivat itse vaikuttaa badge-kokoelmaansa, valita haluamansa merkit. He voivat anoa ja ehdottaa merkkejä, osallistua badgejen suunnitteluun ja toimia suosittelijoina.

Korkeakoulutuksen kentällä osaamismerkkien arvo korostuu koulutuksen peililistämässä, osaamisen tunnustamisen työkaluna sekä oman osaamisen esittämisen välineenä. Suoritetuista koulutuksista ansaitut badget, AHOT-toiminnan kautta myönnetty tietystä osaamisesta kertovat badget sekä koulun ulkopuolelta kerätyt badget esitetään sähköisessä osaamisportfoliossa. Verkossa digitaaliset osaamismerkit ovat huomattavasti monikäyttöisempiä ja informativisempia kuin perinteiset paperitodistukset. Hyvin laadittu badge kertoo omistajansa osaamisesta monipuolisesti ja luo uskottavan vaikutelman sähköisessä portfoliossa.

3.4 BADGET JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Open badge -osaamismerkkien myöntämistä ryhdyttiin suunnittelemaan Jyväskylän ammattikorkeakoulussa (JAMK) syksyllä 2013. Vuoden 2014 alusta saimme mahdollisuuden osallistua Discendum Oy:n vetämän TEKES-hankkeen pilotointiin. Hankkeessa on kehitelty ja käyttöönotettu Open Badge Factory, joka on badgejen myöntämiseen tarkoitettu palvelu. Keväällä 2014 badge-ajattelua esiteltiin ammattikorkeakoulun keskeisille toimijoille. Samalla linjattiin, että ensimmäisessä vaiheessa badgeja myönnetään AMK-tutkinnon ulkopuolisista koulutuksista:

- täydennyskoulutukset
- MOOC-toteutukset
- korkeakouludiplomikoulutus
- omalle henkilöstölle suunnatut sekä yhteistyössä muiden organisaatioiden kanssa toteutettavat henkilöstökoulutukset

Badgejen ulkonäkö haluttiin pitää yhtenäisenä ja JAMKin visuaalisen linjan mukaisena, joten ensimmäiset badget suunnitteli markkinointipalveluiden visuaalinen suunnittelija ja tämän jälkeen badget on luotu keskitetysti koulutuksen kehittämisspalveluissa. Badgejen metatiedoista ja kriteereistä vastaavat koulutuksien vastuuhenkilöt.

3.4.1 HENKILÖSTÖKOULUTUKSET

Kuva 3. JAMK Yritysvaumentaja -badge

Kuva 4. Hankeosaaja -badge

Ensimmäiset JAMKin henkilöstökoulutuksien badge myönnettiin huhtikuussa 2014. Tällöin JAMK hankeosaaja -henkilöstökoulutuksen sekä Jyväskylän yliopiston kanssa yhteistyössä toteutetun Yritysvaumentaja-henkilöstökoulutuksen hyväksytysti suorittaneet henkilöt saivat badgensa.

JAMKin verkkopedagogiikan suunnittelijat kehittivät keväällä 2014 badge-järjestelmän verkkopedagogiikan henkilöstökoulutuksiin. Badge otettiin käyttöön syksyllä 2014. Verkkopedagogiikan badge-järjestelmä koostuu viiden opetusteknologian ja verkkopedagogiikan osa-alueen (Online Teaching Expert / Verko-opetusosaaja, Webinar Expert / Webinaariosaaja, Social Media Expert / Some-osaaja, Mobile Learning Expert / Mobiiliopetusosaaja ja Educational Video Expert / Opetusvideo-osaaja) badgeista. Suorittamalla kaikkien osa-alueiden koulutuksia riittävästi tai osoittamalla osaamisensa kullakin osa-alueella julkaisemalla aiheesta artikkeita opetusteknologiaan ja verkkopedagogiikkaan keskittyvässä JAMKin Suodatin-blogissa, henkilö saa E-Learning Expert / Verkkopedaosaaja -metabadgen.

Kuva 5. Verkkopedaosaaja-metabadge

Kuva 6. Verkkoopedagogiikka-badge-järjestelmän badget

3.4.2 KORKEAKOULUDIPLOMIKOULUTUS

Kuva 7. Hankintaosaaja-diplomikoulutuksen badge

Syksyllä 2014 käynnistynyt korkeakouludiplomipilotti sisältää neljä koulutusta: gerontologinen kuntoutus, hankintaosaaja, henkilöstö- ja talousosaaja sekä maatalousyrittäjän liiketoimintaosaaminen (Korkeakouludiplomi 2014). Koulutuksiin on rakenteilla badget eli kustakin 60–90 opintopisteen laajuisesta koulutuksesta myönnetään oma osaamismerkkinsä.

3.4.3 CONCEPT LAB

Concept Lab on JAMKin 3.–4. vuoden opiskelijoille suunnattu koko lukukauden mittainen koulutus, jossa konseptoidaan omaa tuotetta tai palveluideaa (Concept Lab 2014). Concept Labiin on kehitelty itsenäisesti oma, hyvin laaja badge-järjestelmä. Opiskelijat ansaitsevat badgeja työskentelystään ja voivat lisätä niitä profiiliinsa Concept Labin Ning-ympäristön profiiliin. Kyseessä on siis oma sisäinen badge-järjestelmä, joka ei ole yhteydessä Mozillan Open Badges -konseptiin.

Concept Labin badget muistuttavat pelimaailman badgeja. Aimo Hyvärinen (2014) mukaan Concept Labin badgejen ajatus on lähtöisin lautapeleistä, mutta pelillistäminen on ollut koko jutun idea. ”Ajatuksena on kokeilla pelillistämistä osana virtuaaliopetusta,” toteaa Hyvärinen (2014).

Kuva 8. Concept Lab Badges System

Concept Labin badgeja on paljon ja ne on jaettu neljään eri luokkaan/väriin: Harmaat ovat ”Basic Badges”, vihreät ”Advance badges granted for completion of in-class activities”, siniset ”Advanced badges granted for completion of extra activities” ja punaiset ovat ”Honourable badges”. (Badges System 2014.)

Kuva 9. Concept Lab Badges System: badge-luokat

3.4.4 AHOT, TÄYDENNYSKOULUTUS JA OPISKELIJAKUNTATOIMINTA

Badgejen myöntämistä aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa (AHOT) suunnitellaan parhaillaan. Ammatillisen opettaja-korkeakoulun täydennyskoulutuksen badgeit ovat niin ikään työn alla. Myös muiden yksiköiden täydennyskoulutuksien osalta badgeista keskustellaan. Opiskelijakunta JAMKOn kanssa badgejen myöntäminen opiskelijakunnan järjestämisestä koulutuksista ja opiskelijakunnassa toimimisesta neuvotellaan syksyn 2014 aikana.

3.5 MITEN JATKETAAN?

Suomalaisten korkeakoulujen badge-mallit ovat uusia tai vasta valmistumassa. Kiinnostusta badgeja kohtaan on paljon (Rousselle 2014b). JAMKissa työ on alussa, mutta silti kansallisesti vertailtuna olemme etujoukoissa. Open Badge Factoryn pilotointiin osallistuminen on madaltanut kynnystä kokeilla badgejen myöntämistä ja edistänyt badgejen käyttöönottoa.

Tavoitteena JAMKin badge-järjestelmän käyttöönotossa on ensimmäisessä vaiheessa ollut:

- tehdä tutkintokoulutuksen ulkopuolista koulutusta houkuttelevammaksi (täydennyskoulutukset ja korkeakouludiplomikoulutus, JAMKOn koulutukset)
- innostaa henkilöstöä suorittamaan henkilöstökoulutuksia (henkilöstökoulutukset)

- pelillistää koulutusta (Concept Lab) sekä
- käyttää olemassaolevan osaamisen tunnustamisen työkaluna (AHOT).

Badge-järjestelmän luominen tarvitsee strategian. Uhkakuvana on badge-inflaatio, joka syntyy liiallisesta ja holtittomasta badgejen myöntämisestä. Toinen uhkakuva on toiminnan muuttuminen badgejen metsästämiseksi (Ballard & Simpson 2014; Rousselle 2014c). Tätä JAMKissa on ehkäisty myöntämällä badgeja isommista koulutuskokonaisuuksista. Toisaalta Concept Labin käyttämissä badge-mallissa opiskelija saa paljon ja osan pienelläkin panoksella, mutta Concept Labissa badgeja nähdään eri tavoin, ikään kuin pelimerkkeinä.

Badge-maailmassa on monta toimijaa ja vaikuttajaa. Ei riitä, että badgeja myöntävä korkeakoulu tekee loistavan strategian ja hienot merkit täydellisine metadatoineen. Arvostus on ansaittava, sillä loppujen lopuksi badgen saaja päättää, ottaako hän badgen vastaan ja esittääkö hän sen sähköisessä portfoliossaan tai verkkopalvelussa. Eric Rousselle (2014a) toteaa:

”Tärkeintä ei ole saada merkkiä, vaan kertoa muille omasta osaamisesta ja tulla tietoiseksi muiden osaamisesta. Open Badge -konsepti on luonteeltaan demokraattinen, koska se voi palvella erityyppisiä osaajia ja tuoda esille osaamisalueita, jotka formaalioppimisen maailma pitää vähäpätöisinä.”

Jatkamme badgejen kehittämistä JAMKissa. Tavoitteena on monipuolinen badge-kokonaisuus, joka jatkossa kattaa kaikkien alojen täydennyskoulutukset ja ison osan tutkintoon johtamattomista koulutuksista, kaikki henkilöstölle tarjottavat omat henkilöstökoulutukset, sujuvan AHOT-toiminnan sekä mahdollisesti myös laajenemisen tutkintokoulutuksen puolelle.

LÄHTEET

Ash, K. 2012. 'Digital Badges' Would Represent Students' Skill Acquisition. Education Week Digital Directions.13.6.2012. Viitattu 27.10.2014. [Http://www.edweek.org/dd/articles/2012/06/13/03badges.h05.html](http://www.edweek.org/dd/articles/2012/06/13/03badges.h05.html).

Badges. 2014. Mozilla Wiki. Viitattu 27.10.2014. [Https://wiki.mozilla.org/Badges](https://wiki.mozilla.org/Badges).

Badges System. 2014. Concept Lab Social Network. Vaatii kirjautumisen. Viitattu 27.10.2014. [Http://conceptlab.ning.com/badges-system](http://conceptlab.ning.com/badges-system).

Ballard, J. & Simpson, V. 2014. Recognising Achievement. 29.7.2014 Webinar Series. Viitattu 27.10.2014. [Http://www.slideshare.net/Nine_Lanterns/mozilla-open-badges-and-mozilla-backpack](http://www.slideshare.net/Nine_Lanterns/mozilla-open-badges-and-mozilla-backpack).

Barry, J. 2012. Six Ways to Look at Badging Systems Designed for Learning 25.6.2012. Viitattu 27.10.2014. [Http://www.olpglobalkids.org/content/six-ways-look-badging-systems-designed-learning](http://www.olpglobalkids.org/content/six-ways-look-badging-systems-designed-learning).

Bull, B. 2014. 5 Predictions about Educational Credentialing in 2024. Etale - Life & Learning in the Digital World. 21.7.2014. [Http://etale.org/main/2014/07/21/5-predictions-about-educational-credentialing-in-2024/](http://etale.org/main/2014/07/21/5-predictions-about-educational-credentialing-in-2024/).

Concept Lab. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.10.2014. [Http://study-guide.jamk.fi/fi/opinto-opas-amk/tutkinto-ohjelmat-ja-opintotarjonta/opintotarjonta-ja-lukujarjestykset/yrittajyysopinnot/generator-opiskelijoille/tuote--ja-liikeideasta-yritykseksi/](http://study-guide.jamk.fi/fi/opinto-opas-amk/tutkinto-ohjelmat-ja-opintotarjonta/opintotarjonta-ja-lukujarjestykset/yrittajyysopinnot/generator-opiskelijoille/tuote--ja-liikeideasta-yritykseksi/), Concept Lab.

Digital Badges. N.d. HASTAC. Viitattu 27.10.2014. [Http://www.hastac.org/digital-badges](http://www.hastac.org/digital-badges).

Expanding Education and Workforce Opportunities Through Digital Badges. 2013. The Alliance. Viitattu 27.10.2014. [Http://all4ed.org/wp-content/uploads/2013/09/DigitalBadges.pdf](http://all4ed.org/wp-content/uploads/2013/09/DigitalBadges.pdf).

Hyvärinen, A. 2014. Lehtori, Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Haastattelu 27.10.2014.

Korkeakouludiplomi. 2014. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. [Http://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Korkeakouludiplomi/](http://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Korkeakouludiplomi/).

Open Badge Factory. 2014. Viitattu 27.10.2014. [Https://openbadgefactory.com/](https://openbadgefactory.com/).

Open Badge -osaaminen esille uudella tavalla. Discendum Oy. Viitattu 27.10.2014. [Http://www.discendum.com/openbadge](http://www.discendum.com/openbadge).

Open Badge -osaamismerkeistä lisäetua? 2014. Webinaarin 7.11.2014 esitelysivu. Ilona IT. Viitattu 27.10.2014. [Http://www.ilonait.fi/web/ai1ec_event/openbadge/?instance_id=1080](http://www.ilonait.fi/web/ai1ec_event/openbadge/?instance_id=1080).

Rousselle, E. 2014a. Mozilla Festival -keskustelu 13.10.2014. Open Badges -yhteisö. Facebook-ryhmä. Viitattu 27.10.2014. [Https://www.facebook.com/groups/openbadgesFI/](https://www.facebook.com/groups/openbadgesFI/).

Rousselle, E. 2014b. Osaamismerkki haastaa muutokseen: Open Badge -konsepti oppimisen ja kehityksen työkaluna. 3.10.2014. Viitattu 27.10.2014. [Http://www.slideshare.net/ericrousselle/open-badge-konse](http://www.slideshare.net/ericrousselle/open-badge-konse).

Rousselle, E. 2014c. Terveisiä ePIC2014 konferenssista. Viitattu 27.10.2014. [Https://kyvyt.fi/user/rousselle/epic2014](https://kyvyt.fi/user/rousselle/epic2014).

Zuniga, K. & Macumber, M. 2014. Digital Badging. Guest Column. Edtech Digest 19.4.2014. Viitattu 27.10.2014. [Http://edtechdigest.wordpress.com/2014/05/19/digital-badging/](http://edtechdigest.wordpress.com/2014/05/19/digital-badging/).

4 OPISKELIJAVIESTINTÄ JAMKISSA 2.0

Marja-Kaarina Markkanen

Tässä artikkelissa tehdään katsaus Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijaviestintään. Tarkastelussa ovat viestintätottumusten ja -teknologian muutokset sekä niiden vaikutukset korkeakoulun sisäiseen opiskelijaviestintään ja erityisesti opiskelijaintranettiin. Artikkelissa esitellään mahdollisuuksia uudistaa työtapoja opiskelijaintranetin avulla sekä pohditaan opiskelijaintranetille asetettuja tavoitteita - mihin suuntaan opiskelijaviestintää halutaan kehittää.

4.1 MUUTTUNEET VIESTINTÄTOTTUMUKSET

Viestintätottumukset ovat muuttuneet merkittävästi 2010-luvulla. Sähköiset viestintäteknologiat tarjoavat meille yhdessä tekemisen mahdollisuudet ja reaaliaikaisen tavoitettavuuden, jonka vuoksi perinteinen viestintäkanava, sähköposti, on yrityksissä alkanut väistyä. Tilalle ovat tulleet sähköiset sosiaaliset verkostot ja internetin yhteisöpalvelut. Niistä tiedon etsijä löytää ja saa vastauksen kysymykseensä aiempaa nopeammin, helpommin ja täsmällisemmin. Sosiaalisten verkostojen käyttäjiä maailmassa on arvioitu vuonna 2014 olevan lähes kaksi miljardia ja määrä kasvaa koko ajan. (Social Networking Reaches Nearly One in Four Around the World 2014.)

Suomalaisten viestintätottumusten muutokset noudattavat globaalia muutosta. Kuva 1 osoittaa, että maamme nuorista aikuisista lähes 90 % on rekisteröitynyt jonkin yhteisöpalvelun käyttäjäksi.

Kuva 1. Yhteisöpalveluiden käyttö iän mukaan Suomessa vuonna 2013 (Yhteisöpalveluiden käyttö 2013).

JAMKin opiskelijoiden ikäjakaumasta (kuva 2) voidaan tehdä johtopäätös, että valtaosa heistä on tottunut toimimaan sosiaalisissa verkoissa. Johtopäätöstä tukee se, että Suomen kaikista korkeakouluopiskelijoistakin vuonna 2013 yhteisöpalveluihin oli rekisteröitynyt lähes 60 % (Yhteisöpalveluiden käyttö 2013).

Kuva 2. JAMKin kaikkien tutkinto-opiskelijoiden ikäjakauma (Opiskelijamäärät 2014).

Miksi sosiaalisten verkostojen ja sosiaalisen median käyttäjien määrä kasvaa? Mitä hyötyä niistä on verrattuna esimerkiksi sähköpostiin? Sosiaalinen viestintä on helppoa ja nopeaa. Avoimissa verkostoissa kysymykset ja vastaukset sekä ratkaisujen muodostuminen ovat kaikkien nähtävillä reaaliaikaisesti. Tiedon jakaminen on tehokasta ja se onnistuu parilla klikkauksella. Ne myös tarjoavat hyvän kokonaiskuvan halutusta aiheesta, kun tieto ei ole pirstaloituneena sähköposteihin ja verkkolevyille. Sosiaaliset verkostot toimivat hyvänä alustana sisällönkuluttamisen muutokselle.

4.2 OPISKELIJAT MUUTTUVIEN VIESTINTÄTOTTUMUSTEN AJUREINA

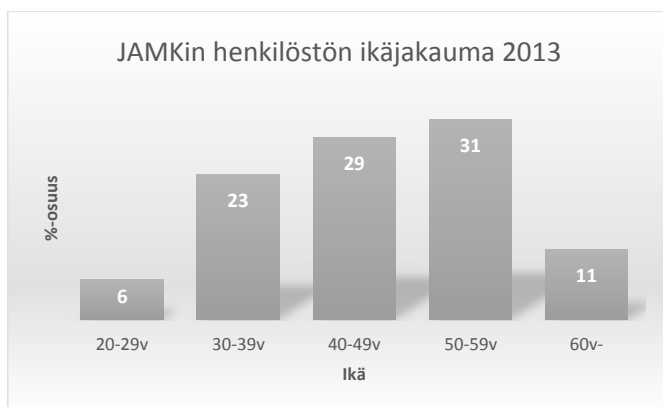
JAMKissa selvitettiin verkkosisältöjen hallintaa, jonka johdosta vuosina 2012–2013 toteutettiin vaiheittain koko organisaation sisäisten viestintätyökalujen uudistaminen. Uudistus mahdollisti ryhmätyöskentelyn sekä intranetin hyödyntämisen sosiaalisten verkostojen ja yhteisöpalvelujen tapaan. JAMKin opiskelijoiden yhteisenä viestintäkanavana toiminut verkko-oppimisympäristö ei enää vastannut tarpeita. Sisällön tuottaminen ja jakaminen oli työlästä henkilökunnalle eivätkä opiskelijat voineet vaikuttaa siihen lainkaan. Tieto ei pysynyt

ajan tasalla ja se oli vaikeasti löydettävissä. Opiskelijakunta kuvasi silloista viestinnän tasoa (Nyt se on täällä: Uusi Elmo-opiskelijaintra! 2013):

*“world of pain”, “gates of hell”,
“verta, hikeä ja kyyneliä”, “cloud of suffering”*

Verkko-oppimisympäristöstä oli muodostunut tiedon hautausmaa, jossa oli korkeakoulun organisaation mukaisia tiedostokansioita kansioiden sisässä, ja opiskelijat seilasivat niissä tietoa etsimässä. Verkko-oppimisympäristön ominaisuudet sopivat hyvin opintojaksoista tiedottamiseen ja opiskeluun, mutta muuhun korkeakoulun sisäiseen viestintään tarvittiin toimivampaa ratkaisua.

Väestön viestintätottumuksiin vaikuttavat iän lisäksi mm. koulutusaste, asuinpaikka ja sukupuoli (Yhteisöpalveluiden käyttö 2013). Tarkasteltaessa JAMKin henkilöstön ikäjakaumaa, havaitaan, että henkilöstön viestintätottumukset muuttuvat opiskelijoiden tottumuksia hitaammin. Henkilöstön ikäjakama on erilainen opiskelijoihin verrattuna (kuva 3). Henkilöstöstä 60 % on 40–59-vuotiaita, ja tilastokeskuksen mukaan noissa ikäryhmissä yhteisöpalveluihin rekisteröityneitä on noin 44 %.

Kuva 3. JAMKin henkilöstön ikäjakauma (Henkilöstökertomus 2013).

Edellä kuvatut tilastoaineistot ikäjakaumista osoittavat JAMKin opiskelijoiden hyödyntävän sosiaalisia verkostoja ja yhteisöpalveluja selvästi yleisemmin kuin JAMKin henkilöstö. Valmiudet sosiaalisen intranetin käyttöön henkilöstöllä eivät ole yhtä hyvät kuin opiskelijoilla. Henkilöstön keskuudessa sähköposti on vielä yleinen viestintäkanava, eikä sen käyttötavoissa toistaiseksi ole ha-

vaittavissa muutoksia tarjolla olevista intranet- ja ryhmätyökaluista huolimatta (Kautiainen 2014).

Sähköposti on yrityksissä yleinen ja tärkeä viestintäkanava, ja sillä tulee olemaan edelleen tärkeä rooli. Sähköpostin ongelmana on viestien liian suuri määrä ja se, että viesteihin vastataan myöhään tai niihin ei vastata lainkaan. Liitetiedostot ovat suuria eikä versiohallintaa ole. Sähköpostin etuja puolestaan ovat mm. sähköinen kalenteri ja mobiilikäytettävyys (Suomalaisyritysten viestintävälineet. 2014).

Jotta JAMKin henkilöstön viestintätottumukset muuttuisivat vastaamaan opiskelijoiden tottumuksia ja tarpeita, tarvitaan sosiaalisesta intranetistä saatavien hyötyjen konkretisointia, käyttökoulutuksia ja -tukea sekä yhteisiä so-
pimuksia käytettävistä viestintäkanavista.

4.3 MISTÄ ON JAMKIN OPISKELIJAINTRANET TEHTY?

Korkeakoulussamme tunnistettiin tarve yksinkertaistaa, helpottaa ja tehostaa opiskelijaviestintää. Opiskelijoiden joukossa oli paljon harjaantuneita avoimien yhteisöpalveluiden käyttäjiä (kuva 1). Toisaalta samaan aikaan oli opiskelijoita, jotka eivät halunneet rekisteröityä avoimiin palveluihin kuten Facebookiin.

JAMKin verkkosisältöjen hallinnan uudistuksen yhtenä tavoitteena oli opiskelijaintranet, joka kattaa koko korkeakoulu yhteisön, jossa kaikki - myös opiskelijat - voivat osallistua ja tuottaa sisältöä nuorten aikuisten viestintätottumusten mukaisesti. Tavoitteena oli vuorovaikutteinen intranet, jossa voidaan jakaa tiedostoja, kommentoida, keskustella, uutisoida, ilmoittaa tapahtumista ja hyödyntää multimediaa. Opiskelijaintranetin haluttiin tukevan opiskelua sekä huomioivan korkeakoulun strategiset painopisteet. Sen täytyi palvella sekä opiskelijoiden että henkilöstön viestintätarpeita. Mobiililaitteiden käyttäjät tuli huomioida sekä varmistaa oikean tiedon löytyminen ja saatavuus ns. *enterprise searchin*, ”sisäisen Googlen” avulla. Lisäksi henkilöstön tavoitettavuutta haluttiin parantaa koko organisaatiolle näkyvillä profiilitiedoilla. Intranet päätettiin toteuttaa ratkaisulla, joka sekä teknologia- että sisällöntuotanto- ominaisuuksiltaan mahdollisti tavoitteiden mukaisen, sosiaalisen intranetin.

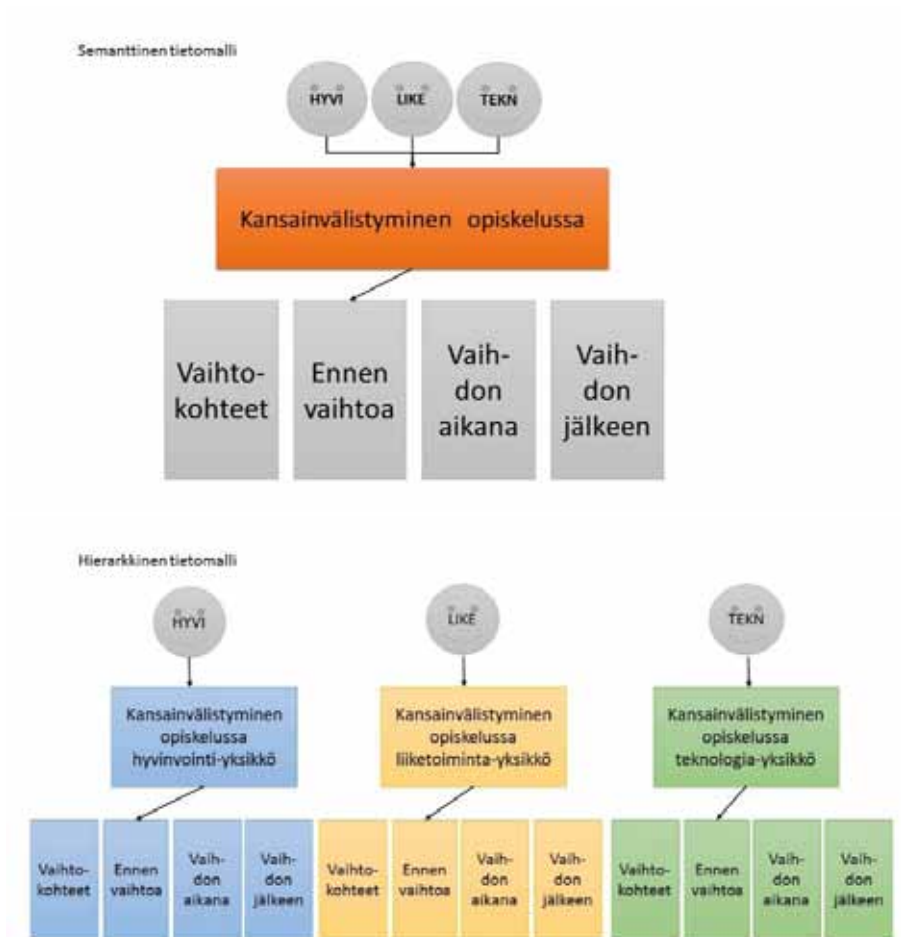
4.3.1 JAMKIN OPISKELIJAINTRANETIN TIETOMALLI

JAMKin opiskelijaintranetin sisältöjen rakentamisessa hyödynnettiin nettisivujen yleisimpiä hakusanoja ja suosituimpien sivujen kävijätilastoja. Kuvassa 4 näkyvät teemapohjaiset valikot muodostettiin eniten etsittyjen sisältöjen pohjalta ja sisällöntuotannossa päätettiin noudattaa semanttista tietomallia.

Kuva 4. Näkymä semanttisen tietomallin mukaan toteutetusta teemavalikosta JAMKIn Elmo-opiskelijaintranetissa.

Semanttinen tietomalli eli tiedon sisällön mukaan jäsennetty tieto, on yksinkertaisempi sekä tiedon etsijälle että tiedon ylläpitäjälle. Tilannetta havainnollistetaan kuvassa 5, jossa semanttisessa mallissa opiskelija löytää *Ennen vaihtoa* -sivun tietämättä organisaation hierarkiasta. Hierarkkisessa mallissa opiskelijan täytyy ensin tietää kuuluvansa johonkin organisaation yksikköön. Sisällöntuottajalla on semanttisessa mallissa ylläpidettävään yksi sivu, hierarkkisessa mallissa kolme sivua.

Kuva 5. Semanttinen tietomalli vs. hierarkkinen tietomalli.

Intranetin sisältöjen löydettävyyttä parannetaan metatiedoilla, hakusanoilla, joiden avulla haku-toiminnot kaivavat esiin halutun sisällön. Sisältöä voidaan käyttää uudelleen millä intranetin sivulla tahansa, jolloin etuna on se, ettei organisaatiota rasiteta tuplatyöillä. Sisältöjen löydettävyyttä seurataan intranetissä olevan suosioseuranta-työkalun avulla. Opiskelijaintranetissä on rajapintoja muihin tietojärjestelmiin mm. Outlookiin, jolloin voidaan hyödyntää valmiita toimintoja, kuten intranetin tapahtuman lisäys omaan kalenteriin.

4.4 OPISKELIJAINTRANET UUDISTAA TYÖTAPOJA – CASE: UUDEN OPISKELIJAN SIVUSTO

Sosiaalinen intranet uudistaa organisaation prosesseja, josta esimerkkinä on *Uuden opiskelijan sivusto*. JAMKissa pilotoitiin keväällä 2014 uusille suomenkielisille amk-opiskelijoille lähetettävän materiaalin sähköistämistä. Tavoitteena oli yksikkö- ja koulutusohjelmakohtaisen aineiston yhdenmukaistaminen, nopeampi ja helpompi tiedonvälitys sekä paperisen aineiston vähentäminen. Yli tuhannelle opiskelijalle lähetettävä aineisto jaettiin kolmeen kategoriaan julkaisutavan perusteella: paperinen, opinto-opas ja opiskelijaintranet. Lähtökohtana oli, että kaikki aineisto on sähköisessä muodossa, vaikka se lähetettäisiin paperisena.

Opiskelijavalintapäätösten lisäksi paperilla lähetettiin tiedoksi linkit sähköisen opinto-oppaan yleisiin ohjeisiin sekä opiskelijaintranettiin. Avoimessa opinto-oppaassa julkaistiin aineisto, jota opiskelijat tarvitsivat ennen opintojen alkamista kuten ilmoittautumiseen ja hyväksilukemiseen liittyvät ohjeet sekä ennakkotehtävä. Tarkemmat koulutusalaakohtaiset sisällöt julkaistiin Uuden opiskelijan sivustolla opiskelijaintranetissä (kuvat 5 ja 6).

Opinto-oppaas

Uusi opiskelija

Uusi opiskelija

Tervetuloa uusi amk-opiskelija!

Sinut on valittu opiskelijaksi Jyväskylän ammattikorkeakouluun. Onneksi olkoon!

Avuksesi on koottu sivusto, joka helpottaa uuden elämänvaiheen alkua ja tutustuttaa sinut käytännöllisimmällä tavalla JAMKissa. Täällä on hyödyllistä aineistoa käytännön järjestelyistä, kuten opintotuesta tai asunnon hankinnasta, sekä tietysti tietoa opiskelun alkuvaiheeseen. Sivulla oleva **ennakkotehtävä** on ensimmäinen opintoihisi liittyvä tehtävä, joka tulee tehdä **17.9.2014** mennessä. Ennakkotehtävää liittyä Osajana kehittyminen -opintojaksoon, ja se antaa sinulle hyvän käsityksen tulevista opinnoistasi.

Tutustu opinto-oppaaseen, jonka yhdellä sivulla olet jo nyt. Opinto-oppaaseen on koottu kaikille opiskelijoille yhteiset tiedot, jotta tulet tarvitsemaan koko opiskelusi ajan. Nyt sinun kannattaa perehtyä erityisesti sille koottuihin asioihin.

Sen jälkeen kun olet saanut JAMK:n verkkotunnukset, voit kirjautua eri verkkopalveluihimme. Pääset myös Elmo-opiskelijaintraan, jossa on uudelle opiskelijalle suunnattu sivusto. Sinne on koottu aloittain ja yksiköittäin koko uuden opiskelijan starttipaketti.

Ennakkotehtävä Ennakkotehtävä on suljettu. Ennakkotehtävä avautuu 25.11.2014. **Avaa**

> Suomenkielisten tutkinto-ohjelmien opetussuunnitelmat > Ilmoittautuminen ja opiskeluoikeus > Lukuvuoden aikataulut

Kuva 5. Uuden opiskelijan ohjeet opinto-oppaassa (Uuden opiskelijan sivusto 2014a).

Elmo intra

Opiskelijan intra JAMKO Henkilökuntafoku In English Henkilökunnan Elmo-intra

Uusi opiskelijamme - onnea opiskelupaikkaan joutumise ja tervetuloa tutkimaan uuden opiskelijan materiaaleja! Tällä sivustolla ovat hyödylliset, korkeakouluopintoihin aloittamista ajantuvat asiat.

Suorita henkilökohtainen testisi ja vahvista tyytyväisyyttäsi. Jos olet tyytymättömiä, voit ottaa yhteyttä opinto-oppaaseen ja Elmo-opiskelijaintraan. Jos olet tyytymättömiä, voit ottaa yhteyttä opinto-oppaaseen ja Elmo-opiskelijaintraan.

Yhteiset materiaalit

Uusi opiskelija opinto-oppaassa

- Sivusto, josta löydät materiaaleita opiskelijaintraan vahvistamiseksi, tietoa lukuvuoden aikataulusta ja muita tärkeitä asioita sekä ohjeet ennakkotehtävän tekemiseksi.

Opetussuunnitelmat

- Opetussuunnitelmat antavat sinulle kokonaisvaltaisen näkemyksen, niiden sisältöistä, laajuudesta ja ajankäytöstä.

Ennakkotehtävä

- Ennakkotehtävä liittyä Osajana kehittyminen -opintojaksoon, ja se antaa sinulle hyvän käsityksen tulevista opinnoistasi.

Alakohittaiset materiaalit

- Etsi työ
- Insinööri
- Insinööri
- Musikkipedagogit
- Insinööri

Kuva 6. Uuden opiskelijan sivusto opiskelijaintranetissä (Uuden opiskelijan sivusto 2014b).

Uuden opiskelijan sivuston toimivuutta seurattiin kävijätilastojen avulla. Kävijämäärät indikoivat tiedon löytymistä ja saavutettavuutta:

- opinto-opas: 3894 käyntiä 1.9. mennessä
- opinto-oppaan kautta avautuva ennakkotehtävä: 930 vastaajaa 17.8. mennessä
- opiskelijaintranet (tunnuksellinen): 2487 käyntiä 1.9. mennessä

Opintojen alkamiseen mennessä (1.9.) kävijämäärien perusteella voitiin olettaa opiskelijoiden löytäneen tiedot hyvin. Lisäksi saatiin palautteita sisällöntuottajilta, joista kaikki vastanneet totesivat Uuden opiskelijan sivustojen selkiyttäneen viestintää ja helpottaneen tiedon löytymistä, myös organisaation sisällä. Kehittämistä vielä tarvitaan, jotta paperisen aineiston määrä vähenisi. Myös ohjeistusta joiltakin osin haluttiin täsmällisemmäksi. Tulosten perusteella uusien opiskelijoiden materiaalien sähköistämistä päätettiin esittää laajennettavaksi yamk-tutkinto-ohjelmiin ja englanninkielisiin tutkinto-ohjelmiin. Sosiaalinen opiskelijaintranet yhdessä muiden sähköisten työkalujen, erityisesti opinto-oppaan, kanssa on mahdollistanut uuden hyvän käytänteen.

4.5 PARHAAN OPISKELIJAINTRANETIN AINEKSET

Hyvän intranetin määritelmiä on runsaasti, ja usein ne sisältävät vuorovaikutteisuuden ja yhteisöllisyyden. Jopa 10 maailman parasta intranettiä sisältävät yhteisöllisiä ominaisuuksia (Caya, Nielsen, Pernice & Schade 2014). North Patrol Oy:n (Blom & Korhonen 2014) tekemän selvityksen mukaan intranet-palveluiden megatrendejä ovat: yhteisöllisyys ja vuorovaikutus, avoimuus ja vapaa pääsy, ryhmätyön tukeminen ja intranetin hyödyntäminen johtamisessa. Megatrendit vaikuttavat myös JAMKin opiskelijaintranetin kehittämiseen ja ovat sovellettavissa siellä. Kommentointi, keskustelupalstat ja haku-toiminnot ovat jo olennainen osa opiskelijaintranettiä. Intranetin hyödyntäminen johtamisessa on tunnusomaisempaa henkilöstöintranetille. Opiskelijaintranetissä sitä vastaava piirre voisi olla esim. ohjauksellisten elementtien hyödyntäminen. Intranetin sisällöt voidaan hyvin valjastaa tukemaan mm. opinnäytetyöprosessia, kansainvälistymistä tai ohjausta (ks. Opiskelijaintranetin tietomalli).

JAMKin opiskelijaintranetille asetettujen tavoitteiden mukainen opiskelijaintranet vastaa hyvän intranetin määritelmää. Tullakseen parhaaksi opiskelijaintranetiksi sisällöntuotantoa täytyy kehittää siten, että kaikki opiskelijan

kannalta olennainen tieto todella siirtyy opiskelijaintranettiin, korkeakoulun virallisesti tukemaan viestintäkanavaan. Luotettavuuden ja laadun takaamiseksi tarvitaan opiskelijaviestinnän yleiset periaatteet käytettävistä viestintäkanavista sekä koko henkilöstön sitoutumista niihin. Sitä edistävät lyhyet koulutukset ja ohjeistukset niin, että hyödyt tulevat tunnetuksi (Nielsen 2013). JAMKin opiskelijaintranet on tunnuksellinen palvelu, jossa toimitaan omalla nimellä. Tämä luo toisaalta turvallisuutta, toisaalta se voi olla rajoittava tekijä kommentoimisessa tai keskusteluun osallistumisessa. Vuorovaikutusta lisäämään ja tukemaan tarvitaan sisällönhallinnan ohjaaja, yhteisömanageri, joka nostaa esiin ajankohtaisia asioita ja ohjaa keskustelua. Opiskelijaintranetin sisältöjä siirtyy ns. sähköiselle työpöydälle, jonka design toimii erilaisilla mobiililaitteilla. Myös opiskelijaintranetin käytettävyyttä tulee parantaa, jotta se on sopiva erilaisille päätelaitteille.

Parhainkaan opiskelijaintranet ei ole koskaan valmis, mutta se on hyödyllinen, kiinnostava ja tukee korkeakoulu yhteisöön kuulumista.

LÄHTEET

Blom, V. & Korhonen, H. 2014. Intranet-palvelut Suomessa 2014. Artikkel North Patrol Oy –konsulttiyhtiön sivustolla. Viitattu 16.10.2014. O[Http://intranet-ostajanopas.fi/intranet-selvitys/tulokset-2014/](http://intranet-ostajanopas.fi/intranet-selvitys/tulokset-2014/).

Caya, P., Nielsen, J., Pernice, K. & Schade, A. 2014. 10 Best Intranets of 2014. Artikkel Nielsen Norman Group -tutkimuslaitoksen sivustolla. 5.1.2014. Viitattu 16.10.2014. [Http://www.nngroup.com/articles/intranet-design/](http://www.nngroup.com/articles/intranet-design/).

Henkilöstökertomus 2013. Jyväskylän ammattikorkeakoulun henkilöstöintranetissä. Viitattu 16.10.2014. [Https://intra.jamk.fi/hr/Documents/Henkilöstökertomus%202013.pdf](https://intra.jamk.fi/hr/Documents/Henkilöstökertomus%202013.pdf).

Kautiainen, M., 2014. Henkilöstön sähköpostin käyttö. JAMKin tietohallinto. Sähköpostihaastattelu 17.10.2014. Vastaanottaja M-K. Markkanen.

Nielsen, J. 2013. Intranet Social Features. Artikkel Nielsen Norman Group –tutkimuslaitoksen sivustolla. 2.3.2013. Viitattu 16.10.2014. [Http://www.nngroup.com/articles/intranet-social-features/](http://www.nngroup.com/articles/intranet-social-features/).

Nyt se on täällä: Uusi Elmo-opiskelijaintra! 2013. Opiskelijakunta JAMKOn kuulumisia –blogikirjoitus 22.8.2013. Viitattu 16.10.2014. [Http://jamkblogga.blogspot.fi/2013/08/nyt-se-on-taalla-uusi-elmo.html](http://jamkblogga.blogspot.fi/2013/08/nyt-se-on-taalla-uusi-elmo.html).

Opiskelijamäärät (kevät 2014). 2014. Jyväskylän ammattikorkeakoulun läsnäolevat opiskelijat tilastointipäivänä 20.1.2014 XDW-tilastoinnin mukaan. Tilasto JAMK:n asiakirjahallintajärjestelmässä. Viitattu 15.10.2014.

Social Networking Reaches Nearly One in Four Around the World. 2014. Artikkelin raportista ”Worldwide Social Network Users: 2013 Forecast and Comparative estimates” eMarketer-tutkimuslaitoksen sivustolla. Viitattu 16.10.2014. [Http://www.emarketer.com/Article/Social-Networking-Reaches-Nearly-One-Four-Around-World/1009976](http://www.emarketer.com/Article/Social-Networking-Reaches-Nearly-One-Four-Around-World/1009976).

Suomalaisyriyten viestintävälineet. 2014. Artikkelin Microsoft Oy:n Uutishuone-sivustolla. 2.6.2014. Viitattu 16.10.2014. [Http://www.microsoft.com/fi-fi/news/Tutkimusviestintaval.aspx](http://www.microsoft.com/fi-fi/news/Tutkimusviestintaval.aspx).

Uuden opiskelijan sivusto. 2014a. Jyväskylän ammattikorkeakoulun sähköinen opinto-opas. Viitattu 15.10.2014. [Http://opinto-opaat.jamk.fi/fi/Uusi-opiskelija/](http://opinto-opaat.jamk.fi/fi/Uusi-opiskelija/).

Uuden opiskelijan sivusto. 2014b. Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijaintra-net. Viitattu 15.10.2014. [Https://intra.jamk.fi/opiskelijat/uusi-opiskelija/Sivut/default.aspx](https://intra.jamk.fi/opiskelijat/uusi-opiskelija/Sivut/default.aspx).

Yhteisöpalveluiden käyttö iän, toiminnan, koulutusasteen, asuin-paikan kaupunkimaisuuden ja sukupuolen mukaan 2013, %-osuus väestöstä. 2013. Tilasto, Tilastokeskus. Viitattu 16.10.2014. [Http://tilastokeskus.fi/til/sutivi/2013/sutivi_2013_2013-11-07_tau_019_fi.html](http://tilastokeskus.fi/til/sutivi/2013/sutivi_2013_2013-11-07_tau_019_fi.html).

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN
Julkaisuja

MYYNNTI JA JAKELU
Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjasto
PL 207, 40101 Jyväskylä
Rajakatu 35
40200 Jyväskylä
Puh. 040 552 6541
Sähköposti: julkaisut@jamk.fi
www.jamk.fi/julkaisut

VERKKOKAUPPA
www.tahtijulkaisut.net

jamk.fi

jamk.fi

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
PL 207, 40101 Jyväskylä
Rajakatu 35, 40200 Jyväskylä
Puh. 020 743 8100
Faksi (014) 449 9700
www.jamk.fi

AMMATILLINEN OPETTAJAKORKEAKOULU

HYVINVOINTIYKSIKKÖ

LIIKETOIMINTAYKSIKKÖ

TEKNOLOGIAYKSIKKÖ

Tässä katsauksessa tuodaan esillenostoja Jyväskylän ammattikorkeakoulun pedagogian ja koulutuksen kehittämisestä vuonna 2014. Artikkeleissa kuvataan korkeakouludiplomi-kokeilua, avoimen ammattikorkeakoulutoiminnan tuloksia sekä osaamisen tunnustamisen ja opiskelijaviestinnän uusia sähköisiä työkaluja.

ISBN 978-951-830-363-6

9 789518 303636 >